

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1933

ΑΡΙΘ. 41-42

ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθ. { Πρωτ. 2470
Διεκπ. 17. } Αθήναι 14 Οκτωβρίου 1933

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Κύριον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὸν Ἐξοχώτατον Κύριον Υπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ τῶν Θρησκευμάτων

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριε Υπουργέ,

Μεταξὺ τῶν θεμάτων, διὰ τὰ ὁποῖα συνεκλήθη ἐκτάκτως ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, ἦτο καὶ τὸ θέμα περὶ Ἡμερολογίου. Ἀφορμὴν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τούτου ἔδωκεν ἡ ἐκφρασθεῖσα ἐπιθυμία τῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐξεύρισκεν, εἰ δυνατόν, ἡ Ἐκκλησία τρόπον ἱκανοποιήσεως τῶν χριστιανῶν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐμμένον, δυστυχῶς, εἰς τὴν τέλεσιν τῆς θείας λατρείας κατὰ τὸ παλαιὸν Ἡμερολόγιον.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἠσχολήθη διὰ μακρῶν περὶ τοῦ θέματος τούτου. Πάντες σχεδὸν οἱ Ἀρχιερεῖς ἔλαβον τὸν λόγον καὶ ἐζήτησαν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς τὸ ζήτημα τούτο. Κατὰ τὰς συζητήσεις ἐπυρτάνευσεν ἡ σκέψις τίνι τρόπῳ ἔπρεπε νὰ σωθῇ ὄχι πλέον ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Ἡμερολογιακῷ ζητήματι, ἀλλ' ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀπειλουμένη ἐνότης τοῦ ἔθνους καὶ νὰ προφυλαχθῇ συγχρόνως ἐκ τῆς ἀποπειρας πρὸς ἀλλαγὴν καὶ πάλιν τοῦ Ἡμερολογίου ἢ σοβαρότης τοῦ συνόλου τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, τῶν προσαρμοσθέντων ἤδη, ἐξαιρέσει μίαν εὐαρίθμου μειονότητα, πρὸς διόρθωσιν αὐτοῦ.

Δὲν πρόκειται ἤδη, Κύριε Πρόεδρε, Κύριε Υπουργέ, νὰ δικαιολογηθῇ ἡ Ἱεραρχία τὴν πολλὰκις βεβαιωθεῖσαν ἀπόφασίν της περὶ τοῦ νέου Ἡμερολογίου. Ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη πρὸ δέκα ἐτῶν ἐν ἀρμογίᾳ μετὰ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου. Τὸ σύνολον τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ἤδη συνεμερφώθησαν πρὸς τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἡμερολογίου, ἐξωκοιώθησαν δὲ πλήρως πρὸς αὐτήν, καὶ ἀφήκαν νὰ διαπλασθῇ ἡ θρησκευτικὴ τῶν συνειδήσις εἰς βαθυδὸν ὥστε ἐν αὐτῇ νὰ θεβαιώνηται ἡ ἐνότης τῆς ὁμαδικῆς τῶν Ἱεραρχίας.

Πόσῃ δὲ θαρύνουσαν σημασίαν ἔχει ἡ ἐννοια τῆς ἐνότητος ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἔθνων, τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ. Οὐδεὶς ἄλλος παρὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ὁργανισμὸς ἐν τῷ Κράτει ἐπεξεργάζεται βαθύτερον τὰ αἰσθήματα τῆς ἐνότητος τῆς ψυχῆς τῶν λαῶν ἐντὸς τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καὶ δοξασίων κινεῖται τὸ πνευματικὸν αὐτῶν βάθος.

Ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἱερῶν της συμβόλων, διὰ τῶν ἀγίων της Μυστηρίων καὶ τελετῶν συνεχίζει ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν τὴν πνευματικὴν παράδοσιν τοῦ ἔθνους. Εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν συνεκτικὴ αὐτοῦ δύναμις καὶ δημιουργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν πηγὴν τῶν ὑψηλοτέρων ἐμπνεύσεων καὶ δημιουργιῶν.

Ὅσο βαθυτέρα ἡ συναίσθησις τῆς ψυχικῆς ἐνότητος εἰς ἓν ἔθνος, τόσο βαθυτερεαὶ αἱ συγκινήσεις του ἀπὸ τὰ μικρὰ ἢ μεγάλα γεγονότα τῆς ἱστορικῆς του σταδιοδρομίας, τόσο θαρραλεώτεροι οἱ ἀγῶνές του ὑπὲρ τῆς κατισχύσεως τῶν ὑψηλοτέρων καὶ ἱερωτέρων ἰδανικῶν.

Ἐὰν ἔθνη ἀπλούμενα εἰς ἐδάφη ξένων λαῶν καταβάλλουν μεγίστας προσπάθειας καὶ δαπανῶσιν ἑκατομμύρια, πρὸς ἐκπόρθωσιν τῆς ἱστορικῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν κατακτωμένων, πρὸς ἐπιβολὴν τῆς αὐτῆς διανοητικότητος, πρὸς διαμόρφωσιν τῆς αὐτῆς ψυχικῆς ἐνότητος ἔλων τῶν ἰδίων ὑπηκόων, θὰ ἦτο ἀκατανόητον νὰ μὲν ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀδοχήθῃ τὸ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἐκφράζει καὶ ἐπεξεργάζεται, ὅπως εἴπομεν ἀνωτέρω, τὴν ἐννοίαν τῆς ἐνότητος ἐν τῷ Γένει καὶ διατηρεῖ διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὴν ταυτότητα τῆς συνειδήσεως τῶν γονέων.

Τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου, μὴ σχετιζόμενον παντάπασιν πρὸς τὰ δόγματα καὶ τὰς χριστιανικὰς ἐν γένει ἀληθείας ἀποκτᾷ μεγάλην σημασίαν, ὡς ἐξασφαλίζον τὴν ψυχικὴν ἐνότητα τοῦ λαοῦ διὰ τῆς ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καθ' ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν τέλοςως τῆς αὐτῆς θείας λατρείας, καὶ διαδηλώσεως, ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ χρόνου, τῶν αὐτῶν ἱερῶν αἰσθημάτων τοῦ ἔθνους.

Ἡ παραδοχὴ δύο τυχόν Ἡμερολογίων, ἔστω καὶ ἂν τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν θεωρηθῇ Ἡμερολόγιον οἰκονομίας καὶ ἀνοχῆς, ἀποτελεῖ πλήγμα καιριώτατον κατὰ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ψυχικῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ. Δὲν εἶναι δυνατόν ἡ αὐτὴ ἐορτὴ νὰ ἐορτάζηται δις ἐντὸς δεκατριῶν ἡμερῶν ὑπὸ τῶν αὐτῶν λειτουργῶν, ἐφ' ὅσον αὐτοὶ, ὡς χριστιανοὶ καὶ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μετέχουν ψυχικῶς ἀπαξ εἰς τὰ τῆς ἐορτῆς. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τυχόν ἐπανάληψιν τῆ αὐτῆς ἐορτῆς καὶ πανηγύρεως θὰ ἐκινδύνευσεν νὰ λαμβάνουν μέρος μὴ

γανικῶς, ἄνευ σεβασμοῦ πρὸς τὰ τελούμενα. ἄνευ ἐσωτερικοῦ θρησκευτικοῦ ψυχισμοῦ.

Ἡ ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας τῆς συνειδήσεως δικαιολογία τῆς ὑπάρξεως καὶ δευτέρου Ἡμερολογίου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ στηριχθῇ. Ἡ ἐλευθερία τῆς συνειδήσεως, τὴν ὁποίαν ἐπικαλοῦνται οἱ Παλαισημερογίται ἐν προκειμένῳ, δὲν ἔχει ἀντικείμενον εἰς τὸ ὅποιον νὰ στραφῇ, διὰ τὴν δικαιοσύνην ἢ ἀξιώσεως των. Τὸ ἔδαφος καὶ τῶν δύο Ἡμερολογίων εἶναι τὸ αὐτό. Δὲν ὑπάρχει διαφορὰ κατὰ τὸ ἀντικείμενον οὐδὲ κατὰ κεραίαν. Μόνον πλῆγμα κατὰ τῆς ἐνότητος τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τοῦ Ἔθνους καταφέρεται ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν ἀξιώσεων τῶν Παλαισημερολογιτῶν. Ἡ διεπράττετο δὲ ἀμάρτημα μέγα κατὰ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ τῆς ψυχικῆς ἐνότητος τοῦ λαοῦ. ἐὰν εἰς μίαν ἐλευθερίαν ἐπαρίθμην μειονότητος, ἐστέρημένην περιεχομένου, ἐπαφίετο ἀνεμπόδιστος ἡ κοινὴ αὐτῆς προσπάθεια πρὸς διατάραξιν τῆς εἰρήνης τῆς Ἐκκλησίας, ἀναγνωριζόμενου εἰς αὐτὴν τοῦ δικαιώματος νὰ καλῇ οἴουσδήποτε ἱερεῖς εἴτε ἐξ Ἁγίου Ὁρους εἴτε ἄλλοθεν, θεσβαρμένους δι' ἀρχίων ἢ καθαιρέσειον καὶ καταφρονούντας τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν.

Διὰ τοὺς ὡς ἄνω λόγους ἡ Ἱεραρχία, παρὰ τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν διεδήλωσε κατὰ τὰς συζητήσεις πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον, ἐνέκρινεν ὅπως ἐμμείνῃ ἀπαρεγκλίτως εἰς τὰς προγενεστέρως ἀποφάσεις τῆς, περὶ διατηρήσεως τοῦ διηρθωμένου Ἡμερολογίου, εἰς διαδήλωσιν δὲ τῆς στοργῆς τῆς καὶ τῆς ἀγάπης τῆς πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου, ἐνέκρινεν ἐπίσης, ἵνα δι' ἰδιαιτέρας ἐκκλήσεως προτρέψῃ πατρικῶς αὐτοὺς, ὅπως στρέψωσι τὴν εὐσέθειάν των καὶ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν πρεσβυγενῆ καὶ σεβασμιωτάτην Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ θελήσωσι, πειθαρχοῦντες εἰς αὐτήν, νὰ στηριξῶσι τὸν ὠραῖον αὐτῆς θεσμόν, ὡς ἐμπρέπει εἰς πιστὰ αὐτῆς τέκνα.

Δὲν ἀμφιβάλλει δὲ ἡ Ἱεραρχία, Κύριε Πρόεδρε, Κύριε Ὑπουργέ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐκτιμῆσαι βαθύτατα τὰς σκέψεις, ὑπὸ τῶν ὁποίων διαπνέεται ἡ Ἱεραρχία, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει κατὰ τὴν κρίσιν τῆς τὸ Ἡμερολόγιον ἐπὶ τοῦ πρακτικοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ Ἔθνους.

Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἔχει τὴν ἰδιαιτέραν θέσιν τῆς, τὸ δὲ Κανονικὸν τῆς Δίκαιον καὶ οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ τῆς Νόμοι διαγράφουσι τὰς ὑποχρεώσεις τῆς καὶ τὰ δικαιώματά τῆς καὶ δὲν θὰ ἔπρεπεν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, ἐπὶ καταφύρῳ παραβιάσει αὐτῶν, νὰ λαμβάνωσι χώραν ἐνέργειαι ἀπὸ μέρους Κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, ὑπαγορευόμεναι ἐκ λόγων προσκαιρῶν πολιτικῶν ὠφελειῶν, ὡς συνέβη ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Ἡμερολογίου, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν. Ἐπὶ αἱ τοιαῦται ἐνέργειαι: πλήττουσι τὴν ἱερότητα, τὴν ἐνότητα καὶ εὐρυθμίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ πάντοτε μετὰ στοργῆς καὶ ὑπερηφανίας τὴν προαγωγὴν τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τὴν ἵδρυσιν καὶ μεγένθυσιν τῆς ὁποίας δὲν παρέλειψε νὰ διαθέσῃ κατὰ διαφόρους καιροὺς τὰ μεγάλα τῆς ἡθικῆς κεφάλαια, θέλει νὰ πιστεύῃ ὅτι δὲν θὰ διστάσῃ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἢ Κυβέρ-

νησις νὰ ἔρχηται ἐκάστοτε ἄρωγός εἰς ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων, τὰς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία λαμβάνει ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτῆς περὶ τῶν πνευματικῶν τῆς τέκνων, μελῶν τοῦ Ἔθνους, τὴν συνοχὴν τοῦ ὁποίου αἰσθάνεται ὑποχρέωσιν νὰ παρακολουθῇ καὶ νὰ περιφρουρῇ ἄνευ διακοπῆς.

Ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τοὺς ἀλλήτας ἱερομονάχους τοῦ Ἁγίου Ὁρους νὰ ἱερουργώσιν, ἄνευ ἀδείας τοῦ κανονικοῦ Ἱεράρχου ἐν μέσῳ τῶν Παλαισημερολογιτῶν, ἡ ὀλοσερῆς ἀποπομπὴ αὐτῶν ἀπὸ μέρους τῆς Ἀστυνομίας εἰς τὸν τόπον τῆς προελεύσεώς των, ἡ περισυλλογὴ τῶν καθηρημένων ἱερέων καὶ ἀνταρτῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁ περιορισμὸς αὐτῶν συμφώνως πρὸς τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους, εἰς Μονὰς ἢ ἀλλαχοῦ, τὰ μέτρα ταῦτα κητέμενα εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, κατόπιν σχετικῶν ἀποφάσεων τῶν κανονικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν, ὄχι μόνον θὰ ἀπετέλουν δικαίωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς στάσεως, τὴν ὁποίαν ἐτήρησεν ἐν τῇ ζητήματι τῆς διορθώσεως τοῦ Ἡμερολογίου σύμπας ὁ ἐφημεριακὸς Κλῆρος τῆς Ἑλλάδος, πειθαρχήσας ἀπολύτως εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ διασώσας κατὰ τοῦτο τὴν κοινωνικὴν εὐπρέπειαν καὶ τὴν ἐνότητα αὐτῆς, ἀλλὰ θὰ συνετέλουν καὶ εἰς τὸν ταχύτερον τερματισμὸν τῆς ἐκ τοῦ ζητήματος τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου ἀνωμαλίας, διαφυλαττομένης ὀβτω ἀθικτοῦ τῆς θρησκευτικῆς ψυχικῆς ἐνότητος τοῦ Ἔθνους.

Πρόθυμοι ἐν Χριστῷ εὐχέται.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Πρόεδρος
- † Ὁ Χίου Πολύκαρπος
- † Ὁ Ἐάνθης Πολύκαρπος
- † Ὁ Μαρωνείας Ἀνθίμος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Λαμασκηνός
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Γερβάσιος
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Γεννάδιος
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανός
- † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος
- † Ὁ Σπάρτης Γερμανός
- † Ὁ Πλωμαρίου Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Ἰωάννης
- † Ὁ Ζευχῶν Ἀλέξανδρος
- † Ὁ Ἐδέσσης Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης Πολύκαρπος
- † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Νιγρίτης Εὐγένιος
- † Ὁ Πτολεμαΐδος Ἰωακείμ
- † Ὁ Καρδαμύλων Ἰωακείμ
- † Ὁ Διδυμοτείχου Ἰωακείμ
- † Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους Σωκράτης
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Διόδωρος
- † Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Προκόπιος
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνέσιος
- † Ὁ Ἄρτης Σπυρίδων
- † Ὁ Σάμου Εἰρηναῖος
- † Ὁ Σερρών Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Ἰωακείμ
- † Ὁ Παροναξίας Ἱερόθεος
- † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Διονύσιος

- + Ὁ Νευροκοπίου Φιλόθεος
- + Ὁ Σουφλίου Ἰωακείμ
- + Ὁ Πολυανῆς Κήρυλλος
- + Ὁ Κυθήρων Δωρόθεος
- + Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος
- + Ὁ Καρυστίας Παντελεήμων
- + Ὁ Ἡλείας Ἀντώνιος
- + Ὁ Μεσσηνίας Πολύκαρπος
- + Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου καὶ Κέας Φιλάρετος
- + Ὁ Φωκίδος Ἰωακείμ
- + Ὁ Ἀρδαμερίου Καλλίνικος
- + Ὁ Φαναρίου καὶ Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ
- + Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεόκλητος
- + Ὁ Φλωρίνης Βασίλειος
- + Ὁ Σιδηροκάστρου Βασίλειος
- + Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Ἀγητίριος

Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν λαόν.

Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἔκτακτον συνελθοῦσα κατ' αὐτὰς σύνοδον πρὸς ἐξέτασιν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, καὶ εἰς τὸ τέρμα καταντήσασα τῶν ἐργασιῶν τῆς, δοξάζει μὲν τὸν Θεὸν καὶ εὐχαριστεῖ Αὐτὸν ἐπὶ ταύτῃ, στρέφεται δὲ πρὸς τὸν εὐσεβῆ ἑλληνικὸν λαόν, εἰς ὃν κυρίως ἀναφέρεται τὸ ἔργον αὐτῆς, ὡς καὶ πᾶν μέλημα τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει. Διότι ἡ Ἐκκλησία καθιδρύθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως δι' αὐτῆς οἱ εἰς Αὐτὸν πιστεύοντες εὐρίσκωσι τὴν σωτηρίαν τῶν καὶ ὁδηγῶνται πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ τῶν, ὅπως ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν αὐτῆς ρυθμίζωσι τὴν ζωὴν τῶν κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε καὶ ἐν ταύτῃ νὰ εὐτυχῶσι, καὶ νὰ ἐπιτυγχάνωσι τῆς αἰωνίου ζωῆς, διὰ τὴν ὁποῖαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ οἱ ἄνθρωποι προωρίσθησαν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος πάντοτε ἐξετέλεσε τὸ θεῖον ἔργον τῆς περὶ τοῦ λαοῦ μεριμνώσα. Ὑπῆρξεν ἡ Μήτηρ αὐτοῦ ἢ κατ' ἐξοχὴν φιλόστοργος, ἢ ὁποῖα διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαόν ἐπραξεν ὅτι οὐδεμία ἴσως ἄλλη Ἐκκλησία ἐτέλεσε διὰ τὸν λαόν τῆς. Διότι δὲν ὠδήγησε μόνον αὐτὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐστήριξεν ἀπλῶς εἰς τὴν ἀρετὴν, ἀλλ' ὑπῆρξε δι' αὐτὸν καὶ Κιβωτὸς σωτηρίας κατὰ τὸν φοβερὸν κατακλυσμὸν τῆς δουλείας, τὸ ἀδιάσειστον στήριγμα κατὰ τὰς ἀντιξόους ἱστορικές του περιπετείας, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς του καὶ τῶν πνευματικῶν του δυνάμεων, ἡ ἐλπίς καὶ ἡ παρηγορία του. Ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς διεσώθη ὁ λαὸς ὁ ἑλληνικὸς μετὰ τῆς πίστεώς του, τῆς ἱστορίας του καὶ τῆς γλώσσης του, τῶν αἰσθημάτων του καὶ τῶν ἐνδόξων του παραδόσεων. Καὶ δύναται ἐν ἀλη-

θείᾳ νὰ λεχθῆ περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἐπὶ ἐλάβθη πολλάκις καὶ αὐτῆς τῆς πνευματικότητός τῆς καὶ μετὰ θυσιῶν ἀνυπολογίστων τοῦ Κλήρου τῆς κατεξήντησε κυριολεκτικῶς ἑαυτήν ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἄλλ' ἡ αὐτὴ περὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ μεριμνα ἀπασχολεῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ σήμερον. Ὑπὸ τὰς παρούσας μάλιστα περιστάσεις τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ ἔργον τῆς εἶνε ἐξ ἴσου σπουδαῖον πρὸς τὸ συντελεσθῆν κατὰ τὸ μακρὸν παρελθόν. Διότι εἶνε γνωστὸν τίνας ἀντίθεσι καὶ ἀντιχριστιανικαὶ ἰδέαι καὶ τίνα ἀνατρεπτικὰ ρεύματα ἀπειλοῦν ἐμμόνως τὰ πάντα νὰ ἀνατρέψωσι, θέτοντα ἐν κινδύνῳ ἐλόκληρον τὸν ἑλληνικὸν χριστιανικὸν πολιτισμὸν μας. Ὑπὸ τοιαύτας δὲ συνθήκας ἀναντιρρήτως ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ διὰ τὸν ὀρθόδοξον ἑλληνικὸν λαόν τὴν μόνην ἀσφάλειαν, τὸ μόνον ἀδιάσειστον στήριγμά του κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ταύτην ἐποχὴν, διὰ τῆς Ἱεραρχίας δὲ καὶ τοῦ Κλήρου αὐτῆς θά ἦνε καὶ ἐν τῇ μέλλοντι ἡ διέσκαλος καὶ ποδηγέτις τοῦ λαοῦ, ἡ ἀνεξάντητος πηγὴ τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν του δυνάμεων. Ἀρκεῖ μόνον ὁ λαὸς νὰ μένη πιστὸς εἰς αὐτὴν καὶ νὰ περιβάλλῃ αὐτὴν διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφοσιώσεως, μεθ' ὧν πάντοτε ὑπῆρξε μετ' αὐτῆς συνδεδεμένος.

Διὰ τοῦτο ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπευθυνομένη μετὰ μητρικοῦ θάρρους, πρὸς τὰς ἰθυνοῦσας, πρὸ παντός, τάξεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀπεκδέχεται παρ' αὐτῶν νὰ μὴ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὰς θρησκευτικὰς καὶ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς τῆς ἀγίας ἡμῶν χριστιανικῆς θρησκείας, εἰδικώτερον δὲ εὐχεται τὴν εἰρήνευσιν τῆς χώρας. Εὐτυχία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐκεῖ ὁπόθεν φυγαδεύεται ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ εἰρήνη. Διὰ τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς εἰρήνης τῆς χώρας εἶνε δυνατὸν ὄχι μόνον νὰ ἀναπτυχθῶσιν αἱ παραγωγικαὶ καὶ τῆς δυνάμεις ἀλλὰ καὶ νὰ προληφθῶσιν οἱ κίνδυνοι τοῦ λαοῦ, οἱ ἐκ διαφόρων ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν πολλαχόθεν προκύπτοντες. Ἡ Ἱεραρχία, ἐπιδοκιμάζουσα καὶ ἐπευλογοῦσα πᾶν μέτρον λαμβανόμενον ὑπὲρ τῆς ἐν γένει βελτιώσεως τῶν ὄρων τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, εὐχεται ὅπως ταχέως παρέλθουν αἱ ἐκ τῆς παγκοσμίου κρίσεως καταθλιπτικαὶ περιστάσεις καὶ συνθῆκαι τῆς ζωῆς, αἰρομένων πρὸ παντός τῶν ἠθικῶν τῆς σημερινῆς κακοδαιμονίας παραγόντων. Διότι ἀναντιρρήτως τὰ πραγματικὰ ταύτης αἷτια εἶναι, κυρίως εἰπεῖν, ἠθικά, μόνον δὲ διὰ τῆς πλήρους ἐπικρατήσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν θά ἀνασταλῆ ἢ καὶ τὴν Ἑλλάδα στενοχωροῦσα κρίσις.

Ἐκ τῆς πεποιθήσεως ταύτης ὁρμημένη ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος φρονεῖ, ὅτι τὸ Κρά

τος δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώκη ὑλικούς μόνον σκοπούς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἠθικὰ τέλη νὰ ἀποβλέπη. Ἐν τῇ ἐπιδιώξει δηλαδὴ τῆς ἐξωτερικῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ καὶ τῆς προσόδου τῆς χώρας δὲν πρέπει ἡ Πολιτεία νὰ παραμελῇ τοὺς ἠθικούς παράγοντας, τοὺς πράγοντας καὶ ἀσφαλιζοντας τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν πολιτῶν τῆς. Ἐφ' ὅσον δὲ εἰς τῶν πρωτίστων παραγόντων τῆς ἠθικῆς προκοπῆς τοῦ λαοῦ εἶνε ἡ ἐκπαίδευσις αὐτοῦ, πρόδηλον ἀποβάνει ὅτι αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἦν ἀντίθετος πρὸς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρχάς, οὐδὲ νὰ ἐπιδιώκη σκοπούς ἀσυμβιβαστους πρὸς τὰς ἐνδόξους, ὑγιεῖς καὶ χρηστὰς ἐλληνικὰς παραδόσεις. Εἰς πάσας τὰς χώρας κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ἐνισχύθη ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων καὶ κατεβλήθη εἰδικὴ προσπάθεια διὰ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ. Παρ' ἡμῖν, δυστυχῶς, οὐχὶ μόνον τοιοῦτό τι δὲν ἐγένετο, ἀλλ' ἠκούσθησαν καὶ δεῖνα! μομφαὶ κατὰ ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν δι' ἀντιθρησκευτικὰς ἰδέας καὶ δι' ἄχρηστα, διὰ τοῦτο δὲ ἠναγκάσθη καὶ ἡ Ἱεραρχία νὰ καταδικάσῃ ἐπίσημως δι' Ἐγκυκλίου πρὸς τὸν λαὸν ὀρισμένas ἀθεϊστικὰς ἰδέας καὶ τάσεις. Εἶνε τόσον σπουδαῖον τὸ ζήτημα τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ὥστε φρονεῖ ἡ Ἱεραρχία ὅτι εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη, ἐκ συμπράξεως πάντων τῶν ἀρμοδίων παραγόντων, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ καθορισθῇ ἄπαξ καὶ διὰ παντός μόνιμος ἡ τῆς ἐλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως ἰδεολογικὴ καὶ ἠθικὴ κατεύθυνσις, ὥστε νὰ μὴ ὑπόκειται εἰς τροποποιήσεις ἐκ πολιτικῶν μεταβολῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀνακτῆσθαι καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν θέσιν, ἣν ἄλλοτε εἶχεν ἐν τῇ δημοσίᾳ ἐκπαιδεύσει.

Ἀλλὰ μόνη αὕτη ἡ περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως φροντις δὲν θὰ ἀρκέσῃ πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς χρηστηθείας τῶν πολιτῶν, ἂν μὴ ἐξ ἴσου καὶ παραλλήλως καταπολεμηθῇ ἡ συστηματικὴ προπαγάνδα τῆς ἀνηθικότητος καὶ τοῦ ἐκφυλισμοῦ ἢ διενεργουμένη ὑπὸ μερίδος τοῦ τύπου, ὡς καὶ διὰ τοῦ κινήματογράφου καὶ τοῦ θεάτρου. Δυστυχῶς ἡ προπαγάνδα αὕτη, μὴ καταδιωκομένη ὑπὸ τῆς Πολιτείας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἀλλαγῶν γινόμενα, ἐξαπλευρεῖται καθ' ἑκάστην καὶ ἀσκεῖται ἀναφανδόν, τὴν μὲν ἐλληνικὴν νεότητα ἐδηγοῦσα εἰς τὴν διαφθοράν, τὴν δὲ οἰκογένειαν ἄγρουσα εἰς ἀσφαλῆ ἀποσύνθεσιν. Εἶνε καθήκον τοῦ Κράτους νὰ ἀναστείλῃ τὸ καιρὸν διὰ δραστηρίων καὶ ἀποτελεσματικῶν μέσων, νὰ βοηθήσῃ δ' ἐξ ἄλλου καὶ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποστολικὴν τῆς δράσιν.

Ἡ Ἱεραρχία, μὴ δυναμένη νὰ ἐπιταθῇ ἐν τῇ διαγωγῇ αὐτῆς τούτῳ εἰς πάσας τὰς λεπτομερείας τῶν σπουδαιωτάτων ζητημάτων, ἄτινα ἀφορῶσιν εἰς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόσον τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ἐπωφελεῖται τῆς ἐκτάκτου συνόδου αὐτῆς ὅπως ἀπειθῶν τὰς ἀνωτέρω συστάσεις, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἠθικὴ ἀποτελοῦσι τὰς μόνas ἀσφαλεῖς βάσεις τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ εὐτυχίας! Διὸ καὶ προτρέπει τὸν εὐσεβῆ λαὸν νὰ ἐμμένῃ σταθερῶς εἰς τὰς βάσεις ταύτας καὶ εἰς πᾶν ὅ,τι συνδέεται πρὸς αὐτάς, νὰ ἀποκρούῃ δὲ τὰς ἀντιθέτους βεβήλους καινοφωνίας, ἐθελόηποτε κἂν προσέρχωνται. Ἐπικαλουμένη δὲ ἐπὶ σύμπαντα τὸν ἐρθόδοξον ἐλληνικὸν λαὸν τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐχεται θερμῶς ὅπως διὰ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰς μεγάλας χριστιανικὰς αὐτοῦ ἀρχὰς πρυτανεύσῃ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ γαλήνευσις καὶ εἰρήνη, ὅφ' ἦν καὶ μόνη δύναται, ἐκτός ἄλλων ἀγαθῶν, νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν θεοφιλῆ παραγωγικὴν ἐργασίαν.

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἅς φωτίξῃ καὶ ἅς ἐδηγῇ τὸν εὐσεβῆ ἐλληνικὸν λαὸν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1933

- † Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Πρόεδρος
- † Ὁ Χίου Πολύκαρπος
- † Ὁ Ξάνθης Πολύκαρπος
- † Ὁ Μαρωεῖας Ἀνθίμος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Γερβάσιος
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Γεννάδιος
- † Ὁ Μαντινεῖας καὶ Κυνουρίας Γερμανός
- † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος
- † Ὁ Σπάρτης Γερμανός
- † Ὁ Πλωμαρίου Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Βελλῆς καὶ Κονίτσης Ἰωάννης
- † Ὁ Ζιχνῶν Ἀλέξανδρος
- † Ὁ Ἐδέσσης Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Βερροῖας καὶ Ναούσης Πολύκαρπος
- † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Νιγρίτης Ἐδρένιος
- † Ὁ Πτολεμαῖδος Ἰωακείμ
- † Ὁ Καρδαμύλων Ἰωακείμ
- † Ὁ Διδυμοτείχου Ἰωακείμ
- † Ὁ Ἱερισοῦ καὶ Ἀγίου Ὄρους Σωκράτης
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Διόδωρος
- † Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετοῦν Προκόπιος
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Σπυρίδιος
- † Ὁ Ἄρτης Σπυρίδων
- † Ὁ Σερρών Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Δράμας Βασίλειος
- † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Διονύσιος

- † Ὁ Νευροκοπίου Φιλόθεος
- † Ὁ Ἐλευθεροπόλεως Σωφρόνιος
- † Ὁ Σουφλίου Ἰωακείμ
- † Ὁ Ἀργολίδος Ἰερόθεος
- † Ὁ Πολυκνήϊς Κρίλλος
- † Ὁ Κυθήρων Ἰωρόθεος
- † Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος
- † Ὁ Καρυστίας Παντελεήμων
- † Ὁ Ἠλείας Ἀντώνιος
- † Ὁ Μεσσηνίας Πολύκαρπος
- † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου καὶ Κίεως Φιλάρτος
- † Ὁ Φωκίδος Ἰωακείμ
- † Ὁ Ἀρδαμερίου Καλλίνικος
- † Ὁ Φαναρίου καὶ Θεσσαλονίκης Ἰεζεκιήλ
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγαιείας Θεόκλητος
- † Ὁ Θήρας Ἀνθίμος
- † Ὁ Φλωρίνης Βασίλειος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου Βασίλειος
- † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δημήτριος

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθ. } Ποστ. 2471 Ἀθήνησι 14 Ὀκτωβρίου 1933.
} Διεκπ. 18

Πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς τοὺς ἀκολουθοῦν-
τας τὸ Παλαιὸν Ἡμερολόγιον.

Ἀγαπητὰ ἐν Χριστῷ τέκνα,

Μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ συμπαιθείας ἀντικρούσαμεν ἡμεῖς ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καὶ τὰ αἰτήματα, τὰ ὁποῖα ὑπεβάλετε δι' Ὑπομνημάτων. Ἀνεγνώσαμεν αὐτὰ καὶ διειδόμεν ὑπὸ τὰς γραμμὰς τὸν πόνον σας, ἀπαύγασμα αἰσθήματος τῆς εὐσεβείας σας καὶ τῆς ἀγάπης σας πρὸς τὴν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν. Πολλάκις συνεζητήθησαν αἱ ἀπόψεις σας καὶ ἡ Ἱεραρχία αἰσθάνεται πολλὴν στενοχωρίαν, διότι δὲν ἐπετεύχθη ἄχρι σήμερον ἡ ἄρσις πίσης παρανοήσεως τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐκκλησίας.

Δὲν ἐθίγησαν, ἀγαπητὰ ἐν Χριστῷ τέκνα, κατὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου οὐδὲ κατὰ κεραίαν ὅσα οἱ Πατέρες ἡμῶν παρέδωκαν ὡς Δόγματα πίστεως καὶ ὡς Ὀρθόδοξον Ἐκκλησιαστικὸν Πολίτευμα. Ἡ εὐσεβεία σας πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἄς μὴ θελήσῃ νὰ πλήττῃ τὴν Ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν. Δὲν εἶναι δυνατόν, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ, νὰ ἐπανεέλθῃ ἡ Ἐκκλησία εἰς τὴν παλαιὰν χρονολόγησιν καὶ νὰ διεγείρῃ σάλον μεταξὺ τῶν ἑκατομμυρίων ἀδελφῶν χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν προσαρμοσθῆ ἤδη ἀπὸ δεκαετηρίδος πρὸς τὸ διορθωμένον Ἡμερολόγιον.

Ἐβλαβηθῆτε τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ μὴ παραγνωρίσητε τὸ κῆρος, τὸ ὁποῖον ἀγαγνωρίζει εἰς αὐτὴν ὁλόκληρος ὁ χριστιανικὸς κόσμος. Δεῖξάτε τὴν χριστιανικὴν σας ἀγάπην καὶ πειθαρχή-

σατε εἰς τοὺς Ἠγουμένους ὑμῶν καὶ ὑπαίκετε, ὡς λέγει ὁ θεὸς Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν. «Αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες» (Ἔβρ). Παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ἀδελφοί ὅπως ἀπαλύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπέναντι τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἀναλογισθῆτε εἰς οἷαν δυσχερῆ θέσιν περιέγετε αὐτὴν μὲ τὰ αἰτήματα ὑμῶν. Ἐκτιμῆσατε βαθέως τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐνότητος τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως ὁμαιομένων ἀδελφῶν. Κατανοήσατε τὴν ἀξίαν τῆς αὐτότητος τῶν ἱερῶν συγκινήσεων, τὰς ὁποίας ἡδελφωμένοι καὶ ὁμόφυχοι δοκιμάζομεν ὅλοι ποιμένες καὶ ποιμαινόμενοι, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Ἰδοῦτοῦ καὶ θεμελιωτοῦ τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κατὰ τὰς μεγάλας Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἑορτάς.

Καλοῦμεν ὑμᾶς, ἀγαπητὰ τέκνα, ὅπως ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προσέλθητε εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, τῆς ἰδρυθείσης διὰ τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ αἵματος, ἵνα πάντες ἐν τῷ αὐτῷ νοί καὶ ἐν τῇ αὐτῇ πίστει, ὡς ἐν πνευματικὸν σῶμα, τοῦ ὁποῖου κεφαλὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν, Ἰησοῦς Χριστός, ἀγιαζώμεθα ἀπὸ τῆς Χάριτος Αὐτοῦ, ὡς μέλη πνευματικὰ τῆς αὐτῆς ἀξίας, τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων, ὡς μέτοχοι τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ συγκληρονόμοι τῆς δόξης τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, Οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἀπειροὺν ἔλεος εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν.

- † Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Πρόεδρος
- † Ὁ Χίου Πολύκαρπος
- † Ὁ Μαρωλείας Ἀνθίμος
- † Ὁ Κεφαλληνίας Δαμασκηνός
- † Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Γερβάσιος
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Γεννάδιος
- † Ὁ Μαντινείας καὶ Κυνοῦρίας Γερμανός
- † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος
- † Ὁ Σπάρτης Γερμανός
- † Ὁ Πλωμαρίου Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Βελλᾶς καὶ Κονίτης Ἰωάννης
- † Ὁ Ζιχνῶν Ἀλέξανδρος
- † Ὁ Ἐδέσσης Κωνσταντῖος
- † Ὁ Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως Χρυσόστομος
- † Ὁ Βερροίας καὶ Ναούσης Πολύκαρπος
- † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Νιγρίτης Εὐγένιος
- † Ὁ Πτολεμαίδος Ἰωακείμ
- † Ὁ Καρδαμύλων Ἰωακείμ
- † Ὁ Λιδυμοτείχου Ἰωακείμ
- † Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους Σωκράτης
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατιστῆς Διδάσκαρος
- † Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Προκόπιος
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνέσιος
- † Ὁ Ἄρτης Σπυρίδων
- † Ὁ Σάμου Εἰρηναῖος
- † Ὁ Σερρών Κωνσταντῖνος
- † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Ἰωακείμ
- † Ὁ Παροναξίας Ἰερόθεος

- † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Διονύσιος
- † Ὁ Νευροκοπίου Φιλόθεος
- † Ὁ Σουφλίου Ἰωάννημ
- † Ὁ Πολυανῆς Κύριλλος
- † Ὁ Κυθήρων Δωρόθεος
- † Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος
- † Ὁ Καρυστίας Παντελεήμων
- † Ὁ Ἡλείας Ἀντώνιος
- † Ὁ Μεσσηνίας Πολύκαρπος
- † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου καὶ Κέας Φιλάρτος
- † Ὁ Φωκίδος Ἰωάννημ
- † Ὁ Ἀρδαμερίου Καλλίνικος
- † Ὁ Φαναρίου καὶ Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεόκλητος
- † Ὁ Φλωρίνης Βασίλειος
- † Ὁ Σιδηροκάστρου Βασίλειος
- † Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δημήτριος

ΑΙ ΕΦΕΤΕΙΝΑΙ ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ I

Ἡ κρατοῦσα οἰκονομικὴ κρίσις συνετέλεσεν εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν συνελεύσεων, τὸν ὀργανώσεων αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τῆς ἐπομένης τοῦ μεγάλου πολέμου ἐργάζονται ἐντατικῶς καὶ συστηματικῶς διὰ τὴν ἐπικράτησιν παρὰ τοῖς λαοῖς εἰλικρινοῦς πρὸς ἀλλήλους διαθέσεως καὶ καλῆς πίστεως.

Παρὰ ταῦτα, εἰς μικροτέραν κλίμακα συνήλθον πρότινος αἱ διοικοῦσαι τὰς ὀργανώσεις ταύτας ἐπιτροπαί, ἡ δὲ ἐργασία αὐτῶν ὑπῆρξεν ἕντως σημαντικὴ οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνασύνταξιν τοῦ συστήματος, καὶ τῆς μεθόδου τῆς ἐργασίας καὶ δράσεως αὐτῶν ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ληφθείσας ἀποφάσεις, τινὲς τῶν ὁποίων, παρὰ τὸ ἀνεπίσημον τοῦ χαρακτήρος αὐτῶν, διὰ τὸ περιεχόμενόν των εἶνε ἐξαιρετικῆς σημασίας.

Αἱ δύο ὀργανώσεις, περὶ ὧν κυρίως πρόκειται, εἶνε ἡ τῆς «Life and Work», ἡ τοῦ λεγομένου «Πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ», γνωστὴ καὶ ὡς ὀργάνωσις τῆς Στοκχόλμης, διὰ τὴν εἰς τὴν πόλιν ταύτην πρώτην ἐπίσημον αὐτῆς ἐμφάνισιν, καὶ ἡ τῆς «World Alliance» κλπ. ἡ τοῦ «Παγκοσμίου Συνδέσμου διεθνοῦς φιλίας διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν».

Ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ τῆς πρώτης ὀργανώσεως συνήλθεν ἐν Novi-Sad τῆς Νοτιοσλαβίας ἀπὸ τῆς 8ης—14ης π. Σεπτεμβρίου ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην τοῦ Σ. Ἐπισκόπου Novi Sad Εἰρηναίου, ἐνὸς τῶν πλέον διακεκριμένων Ἱεραρχῶν τῆς σερβικῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἐπισκόπου Εἰρηναίου εἶδεν ἡχώ εἰς ὁλόκληρον τὴν σερβικὴν Ἐκκλησίαν, ὃ δὲ Μακαριώτατος Πατριάρχης Σερβίας κ. Βαρνάβας προσεκάλεσεν εἰς ἐπίσημον γεῦμα τὴν διοικοῦσαν ἐπιτροπὴν ἐν τῷ ἐν Κάρλοβιτς ἀνακτόρῳ αὐτοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου σπουδαῖα ἀντηλλάγησαν λόγοι καὶ σκέψεις περὶ τῆς συνεργασίας τῶν διαφόρων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν πρὸς λύσιν τῶν μεγάλων κοινωνι-

κῶν προβλημάτων, τὸ ἄλλοτερον τῶν ὁποίων τόσας δημιουργεῖ κοινωνικὰς ἀνωμαλίας μὲ πλήρη ἀρνητικὸν ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς διεθνοῦς καταστάσεως.

Τὸ σπουδαιότερον ζήτημα, μὲ τὸ ὁποῖον ἀπηγορεύθη διὰ μακρῶν ἡ σύσκεψις, ἦτο ἡ θέσις τοῦ Δ. Συμβουλίου τῆς διεθνοῦς ὀργανώσεως ἀπέναντι τῶν ἐν Γερμανίᾳ γεγονότων.

Ἡ ἐκεῖ δημιουργηθεῖσα κατάστασις ἀπὸ τε γενικωτέρας ἐπόψεως καὶ ἀπὸ καθαρῶς θρησκευτικῆς εἶνε πραγματικῶς κρίσιμος.

Αἱ ἐφαρμοζόμενα: ὑπὸ τῆς Χιτλερικῆς δικτατορίας μέθοδοι φαίνοντα: θίγουσαι ἔχι μόνον τὴν καλῶς ἐννοουμένην ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου καθόλου, ἀλλὰ κυρίως τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, ἐφ' ὅσον αἱ κατὰ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐξ Ἰουδαίων ἀκόμη καταγομένων, ὡς καὶ αἱ κατὰ τῶν ὑπὸ εὐρύτερον πνεῦμα διεθνοῦς συνενόησεως δρώντων, καταδιώξεις λαμβάνουσιν ἀληθῶς τραχύτατον χαρακτήρος.

Τὸ Δ. Συμβούλιον ἀνεγνώρισεν ὡς ὅλως πρὸς τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα ἀντιστρατευμένην τὴν δημιουργίαν τῆς μερίδος τῶν λεγομένων «Γερμανῶν Χριστιανῶν», ἡ ὁποία εἶνε σήμερον ἡ ἐν Γερμανίᾳ κρατοῦσα θρησκευτικὴ τάξις, ἥτις κατέλαβε καὶ κατέχει καὶ τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τῆς γερμανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ δημιουργία τῆς τάξεως ταύτης, κατὰ τε τὸ ἔνομα καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς καθαρῶς ἐθνικιστικοῦ χαρακτήρος, κρίνεται ὡς ἀπαράδεκτος διὰ τὴν χριστιανικὴν συνείδησιν, ἥτις ἀγνοεῖ τάξεις καὶ χαρακτήρας καὶ γνωρίζει μόνον μίαν χριστιανικὴν οἰκογένειαν.

Αἱ ὑπὸ τῶν παρευρισκομένων γερμανῶν ἀντιπροσώπων δοθεῖσαι ἐξηγήσεις καὶ δικαιολογίαι, παρὰ τὴν εἰλικρινειάν των, ἐθεωρήθησαν, ὡς ἀναγόμενοι μᾶλλον εἰς θεωρητικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀντιπροσωπεύοντων τὰς ἀρχὰς ταύτας καὶ ὡς προσκρούουσαι εἰς τὴν καθαρῶς χριστιανικὴν ἰδεολογίαν, μηδαμῶς δὲ δικαιολογοῦσαι τὴν κατασκευασμένην τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματος, ἥτις λαμβάνει χώραν διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν «Γερμανῶν Χριστιανῶν». Διὰ τοῦτο τὸ Δ. Συμβούλιον ὑπὸ τύπον διαμαρτυρίας εἰς ἀπάντησιν ἐπιστολῆς τῆς προσωρινῆς Διευθύνσεως τῆς «Γερμανικῆς προτεστάντικῆς Ἐκκλησίας» θεβαίει ὅτι τοῦτο ἐπιθυμεῖ μὲν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συνεργασίας μετὰ τῶν ἐν Γερμανίᾳ Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐκφράζει ὅμως τὴν λύπην του διὰ τὰς γενομένας καταδιώξεις τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐξ Ἰουδαίων καταγομένων, ὡς καὶ διὰ τὰς ἐν Γερμανίᾳ ἐφαρμοζόμενας ἀνελευθέρους μεθόδους κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως καὶ τοῦ λόγου.

Τὸ Συμβούλιον ἀνέθεσεν εἰς τὸν Πρόεδρον αὐτοῦ Σ. Ἐπίσκοπον Chichester νὰ γράψῃ πρὸς «τὴν προσωρινὴν Διεύθυνσιν τῆς γερμανικῆς Ἐκκλησίας», διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν λύπην καὶ τοὺς φόβους, τοὺς ὁποίους προκαλοῦν τὰ ἐν Γερμανίᾳ λαμβανόμενα μέτρα παρὰ τοῖς μέλεσι τοῦ Συμβουλίου καὶ παρὰ ταῖς Ἐκκλησίαις, τὰς ὁποίας ταῦτα ἀντιπροσωπεύουσι.

Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀμ. Ἀλιβιζάτος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς μετὰ τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν συνεργασίας τῆς ὀργανώσεως ἐτόνισε τὸ ἀπαράδεκτον τῆς θέσεως,

ἦν ἡ συνεργασία αὐτὴ μέχρι τοῦδε ἔσχε καὶ ἀπότησε τὴν δημιουργίαν ὅπως αὐτοτελοῦς ὀρθοδόξου ἐν τῇ ὀργανώσει ομάδος ἀποτελεσθησομένης ἐξ ἀντιπροσώπων ὑποδειχθησομένων μετὰ σχετικὴν συνεργασίαν τοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τῶν ἐπὶ μέρος Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὡς καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς γραμματείας τῆς ομάδος ταύτης πρὸς ἀποτελεσματικὴν συνεργασίαν καὶ δράσιν τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν τῇ ὀργανώσει. Αἱ παρατηρήσεις αὐταὶ τοῦ κ. Ἀλιβιζάτου ἐπιβεβαιώθησαν πλήρως ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου παρεπέμφθησαν εἰς τὴν οἰκίαν ἐπιτροπὴν πρὸς ὀριστικὴν τοῦ πρᾶγματος διεσπότησιν κατὰ τὰς γενομένας ὑποδείξεις.

Αἱ λοιπαὶ ἀποφάσεις, ἡ ττονος σημασίας, ἐλήφθησαν ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ. Ὁ ἐπίσκοπος Εἰρηναῖος καὶ ἡ κοινωρία τοῦ Novi-Sad ἐπαδαψίλευσαν εἰς τὸ Δ. Συμβούλιον διαφόρους περιποιήσεις.

Ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε ἡ διοργανωθείσα εἰς τὴν εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Novi—Sad ὑπάρχουσαν ἱερὰν Μονὴν τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Κοβιλ ἐκδρομῆ. Ἡ ὀρθόδοξος αὕτη μονὴ ἀπὸ μακροτάτου χρόνου (ἦδη ἡ Αὐτοκράτειρα Μαρία Τερέζα δι' ἰδιογράφου γραμματὸς τῆς ἀνεγνώρισε τὴν σπουδαιότητα τῆς μονῆς) ἀνδρῶν, μετεβλήθη μόλις πρὸ μηνός ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Εἰρηναίου, διὰ τὴν ἐκ τῶν μοναχῶν παντελῆ σχεδὸν ἐρήμωσιν τῆς, εἰς γυναικειῶν μονῆν.

Τὸ κτίριον τῆς μονῆς παλαιότατον, ἀρίστα ὅμως διατηρούμενον καὶ πολυτελέστατα διεσκευασμένον μετὰ μικρᾶς μὲν, ἀλλ' ἀξίως λόγου πινακοθήκης ἔργων μεγάλων ζωγράφων, ὡς τοῦ Τιτιανου κλπ. παρουσιάζει μετὰ τοῦ ἐν τῷ περιβόλῳ μεγάλου λιθοκτίστου ναοῦ ἀρμονικὸν σύνολον. Αἱ μοναχαί, περὶ τὰς τριάκοντα, διάγουν ἐν κοινωρίᾳ, τηροῦσαι αὐστηρότατα τὴν μοναστηριακὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν καταφανῆ ἀκρίβειαν καὶ εἰς τὸν περαστικὸν ἐπισκέπτῃν.

Ἡ ἐπισκεψίς μας εἶχε τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν ἐπομένην ἐτελεῖτο μεγάλη ἑτησία θρησκευτικῆς πανήγυρις ἐκ πρωτοδουλείας θρησκευτικῆς τινος ὀργανώσεως ἰδρυθείσης ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀχρίδος Νικολάου (Βελιμυροβιτς). Τὰ συρρέουσιν πλήρη ἦσαν τόσα, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσῃ ὁ εὐρύχωρος κατὰ τὰ ἄλλα ναὸς τῆς Μονῆς διὰ τὴν τέλει τῆς θ. λειτουργίας. Διὰ τοῦτο ἐντὸς τῆς μοναστηριακῆς περιοχῆς καὶ εἰς ἱκανὴν ἐντὸς τοῦ δάσους ὑπὸ τῆς Μονῆς ἀπόστασιν εἰς εὐρὴν αὐτοῦ χωρὸν ἐστήθη προχείρως ἐξέδρα, ἐφ' ἧς ἐτοποθετήθη καὶ ἡδωρεπίσθη καταλλήλως πρόχειρον ἱερὸν βῆμα, ἐκεῖ δὲ ἐτελέσθη μεγαλοπρεπεστάτη ἀρχιερατικὴ λειτουργία ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Εἰρηναίου, βοηθουμένου ὑπὸ τριακοντάδος ἱερέων καὶ διακόνων. Ἡ λειτουργία μετὰ τοῦ κηρύγματος διήρκεσεν ἐπὶ τετράωρον περίπου, πάντες δὲ οἱ παρευρισκόμενοι ξένοι, παρὰ τὸ μακρὸν τῆς ἀκολουθίας, ἀπεκόμισαν τὰς ἀρίστας τῶν ἐντυπώσεων ἐκ τῆς τάξεως καὶ κατανύξεως, μεθ' ἧς ἐτελέσθη ἡ θεία ἱεραρχία, τῆς ὡραίας καὶ μυστικοπαθοῦς μουσικῆς, τοῦ ὑψηλοῦ χαρακτῆρος καὶ περιεχομένου τὸ ὅποιον ἔχει ἡ λειτουργία μας, καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς ἐκδηλουμένης θρησκευτικότητος καὶ εὐλαδίας τοῦ πικνοῦ ἐκκλησιασμά-

τος, τὸ ὅποιον κατὰ ἑκατοντάδας προσήλθεν εἰς τὴν ἱερὰν Μετάληψιν.

Ἡ ὑπαιθρος αὕτη λειτουργία ἐτελέσθη ἐπι μεγαλοπρεπεστέρα τὴν ἐπομένην ὑπὸ τοῦ Μ. Πατριάρχου Βαρνάβα, δύο εἰσέτι ἱεραρχῶν καὶ πλήθους πρεσβυτέρων καὶ διακόνων. Τὰ μακρόθεν περὶ συρρέουσιν πλήρη παρῆγον ἀληθῶς διὰ τῆς συμμετοχῆς τῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν γενομένην λιτανεῖαν ψαλμοῦδιων τῶν πλήρη εἰκόνα τῆς ὀρθοδόξου θρησκευτικότητος. ἦν κυριολεκτικῶς ἀπεθαύμασται ἡ παριστάμενοι ξένοι.

Εἶνε πρέπον νὰ ἐξαρθῇ, ἡ συμβολὴ τοῦ Ἐπισκόπου Εἰρηναίου εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συσκέψεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἰδικῆς μας ἐπόψεως τὸ καταφανές τῆς θέσεως, ἦν κατέχει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ποιμνίου τοῦ Ἱεράρχου τῆς περιουπῆς αὐτοῦ.

II

Ἐν Σόφια τῆς Βουλγαρίας συνήλθεν ἀπὸ τῆς 15ης —20ης παρ. Σεπτεμβρίου εἰς σύσκεψιν ἡ δικαιοῦσα ἐπιτροπὴ τοῦ «Παγκοσμίου Συνδέσμου διεθνῶς φιλίας διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν».

Τὸ βουλγαρικὸν ἔθνικὸν Συμβούλιον ἐν συεννοήσει μετὰ τῆς Γεν. Γραμματείας τοῦ Συνδέσμου κατέβαλεν ἰδιαιτέρας προσπάθειας διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἐπιτυχεστέραν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς συσκέψεως. Τὰ μέλη τῆς συσκέψεως παρέμειναν εἰς ἐν τῶν μεγαλυτέρων ξενοδοχείων τῆς Σόφιας «Gsd Hôtel de Bulgarie» εἰς μεγάλην αἴθουσαν τοῦ ὁποίου ἐπὶ τούτῳ διασκευασθεῖσαν ἐγένοντο αἱ συνεδριάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, περὶ τὰ 25, ἀνεπροσώπευσον τὰς πλείστας τῶν χωρῶν τῶν συμμετεχουσῶν τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου, συνήλθον δὲ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Δανοῦ Ἐπισκόπου Ammundsen. Τὰς ἐργασίας τῆς συσκέψεως παρηκολούθησε καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου Ἀόρδος Dickinson, ἐκ τῶν θερμότερων φίλων τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους. Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν συνεδριῶν ὁ Σ. Μητροπολίτης Σόφιας Στέφανος ἐξεφώνησε σημαντικὸν λόγον, δι' οὗ ἐτόνισε τὰ φιλειρηνικὰ αἰσθητάματα τῶν Βουλγάρων, παρὰ τὴν διὰ τὰς μεγάλας βουλγαρικὰς μειονότητας πικρίαν τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους, ἐχαιρέτισε τὴν Ἐπιτροπὴν ἐκ μέρος τῆς βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἠυχθήθη ἐκ μέρος αὐτῆς πᾶσαν ἐπιτυχίαν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς διασκέψεως καὶ τὸ εἰρηνοποιὸν καθόλου ἔργον τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου.

Ἐν τῇ σειρά τῶν διαφορῶν συνεδριάσεων ἀνεγνώσθησαν οἱ διάφοροι ἐκθέσεις τοῦ Γεν. Γραμματέως καὶ τῶν διαφορῶν ἐπιτροπῶν, σπουδαιοτάτη δ' ὑπῆρξε διὰ τὸ περιεχόμενον τῆς ἡ ἐκθεσεῖς τῆς σχετικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὁσημέραι ὠριμαζούσης ἰδέας πλήρους συγχωνύσεως τῶν δύο ὀργανώσεων τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου καὶ τοῦ «Πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ».

Τὸ ζήτημα τῶν μειονοτήτων κατὰ πρότασιν αὐτοῦ τοῦ Βουλγαρικοῦ Συμβουλίου δὲν συνεζητήθη, ἀντὶ τούτου ὅμως συνεζητήθη πρότασις ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐπὶ τῶν μειονοτήτων Ἐπιτροπῆς, ἧτις καθωρίσθη κατὰ τὴν περυσινήν ἐν Γενεύῃ συνέλευσιν τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ ἐν τῶν Γεν. Γραμματέων τοῦ Συνδέσμου κ. Ἀλιβιζάτος ὠμίλησε διὰ

μακρῶν καταδείξας ὅτι μερικὰ τῶν ἀναγραφομένων δικαιωμάτων τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι καθαρῶς πολιτικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐτόνισεν ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται νὰ συκοφαντιθῆ ἡ ὀργάνωσίς μας ὡς ἀναμιγνυομένη εἰς ἀλλότρια δικαιώματα, μὲ πολλὰς μάλιστα πιθανότητας ἀρνήσεως ἀναγνωρίσεως τούτων ἐκ μέρους τῶν κυρίως ἀρμοδίων, τῆς Κοινωνίας δηλ. τῶν Ἑθνῶν καὶ τῶν διαφόρων Κυβερνήσεων, ἐδήλωσε δὲ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Ἐθνικὸν Συμβούλιον, ὡς καὶ ἄλλα, καθὼς πιστεύει, συμβούλια, εἰς τὰ ὅποια θὰ παραπεμφθῆ ἢ σχετικῆ πρότασις δὲν θὰ ἦσαν διατεθειμένοι νὰ ἀναγνωρίσουν τοιαῦτα δικαιώματα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τῶν ὁποίων κινδυνεύει ἢ μεταβλητὴ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ὀργανώσεως. Σπουδαίως μετὰ ταῦτα συνεζητήθη τὸ ζήτημα τῶν ἐν Γερμανίᾳ διωγμῶν τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν ἐξ Ἰουδαίων καταγομένων ὡς καὶ ἡ ἄλλη ἐν αὐτῇ κατάστασις. Ἡ συζήτησις κατέληξεν εἰς σημαντικωτάτην πρότασιν γενομένην παμψηφεί δεκτὴν, καθ' ἣν ἐκφράζεται ἡ λύπη τῆς Διασκέψεως διὰ τὰ ἐν Γερμανίᾳ συμβαίνοντα καὶ ἀποδοκιμάζεται καὶ ἡ ἐκ μέρους τῆς γερμανικῆς ἐθνικιστικῆς Ἐκκλησίας ἀπόδοξή καὶ εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν σύνταγμα τῆς λεγομένης «Ἀρίας» παραγράφου, τοῦθ' ὅπερ συνεπάγεται τὴν καταδίωξιν πάντων τῶν κληρικῶν καὶ Χριστιανῶν οἱ ὅποιοι δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀρίαν φυλὴν. Ἡ τάσις αὕτη ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀντιτιθεμένη εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ὡς προκαλοῦσα φυσικῶς τὴν διαμαρτυρίαν ὀλοκλήρου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου τοῦ ἀντιπροσωπευομένου ὑπὸ τῆς Διεκκλητικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ διὰ παμψηφεί γενομένης ἀποδεκτῆς προτάσεως παρακαλοῦνται πᾶσαι αἱ Χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι, ὅπως ἐξασκήσουν πᾶσαν τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτῶν ἐπιβολὴν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐπίσης ἀπασχολήθη ἡ ἐπιτροπὴ μὲ τὴν οικονομικὴν κατάστασιν τῆς ὀργανώσεως καὶ ἐπεστήθη ἡ προσοχὴ τῶν τοπικῶν ἐθνικῶν Συμβουλίων διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξ ἑνὸς ἐκάστου τούτων σχετικῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῆς ὀργανώσεως. Ἐν τῇ λήξει τῆς θητείας τῶν τέως Γενικῶν Γραμματέων ἀπεφασίσθη ἡ ἐκλογή νέων, ὡς τοιοῦτος δὲ τῶν Βαλκανικῶν ἐθνῶν, ἀγτί τοῦ τέως Γενικοῦ Γραμματέως κ. Ἀλιβιζάτου ἐξελέγη ὁ Βούλγαρος Καθηγητῆς κ. Τσαγκῶφ. Τέλος, ἀπεφασίσθη ὅπως, ἐφ' ὅσον ἡ οικονομικὴ κατάστασις ἐπιτρέψῃ συνέλθῃ κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀύγουστον ἡ γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συνδέσμου ἐν Βουδαπέστῃ τῆς Οὐγγαρίας.

Κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς συσκέψεως ἐγένετο δημοσία συγκέντρωσις ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς στρατιωτικῆς λέσχης καθ' ἣν ὠμίλησαν πρὸς τὸ πικρὸν ἀκροατήριον περὶ τῶν σκοπῶν, τῶν μεθόδων τῆς δράσεως καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ὀργανώσεως ὁ Μητροπολίτης Σόφιας Στέφανος, ὁ Ἀσθὸς Dickinson, ὁ ἐπίσκοπος Ammundsen, ὁ καθηγητῆς κ. Ἀλιβιζάτος ὁ βουμάνος καθηγητῆς κ. Μιχαλατσέσκο ὁ πρῶτος ὑπουργὸς τῆς Σερβίας κ. Γιάννιτς καὶ ὁ Μητροπολίτης Βησσαρίων τῆς Ἀλβανίας.

Κατὰ τὴν μεσολαβήσαν Κυριακὴν ἐτελεσθῆ ἐν

τῷ μοναδικῷ εἰς κάλλος καὶ μεγαλοπρέπειαν καθεδρικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Nevski πανηγυρικῆ λειτουργίᾳ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Στεφάνου βοηθουμένου ὑπὸ δεκάδος κληρικῶν. Ὁ χορὸς τοῦ ναοῦ ἐξετέλεσεν ἀρμονικώτατα τοὺς διαφόρους λειτουργικὸς ὕμνους τονισμένους ὑπὸ τῶν μεγάλων ρώσων καὶ γερμανῶν συνθετῶν, ἡ δὲ προκληθεῖσα παρὰ τοῖς ξένοις ἐντύπωσις ἐκ τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τῆς τελετῆς ὑπῆρξε βαθυτάτη.

Ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Μουσάνωφ παρέβηκεν ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου σημαντικώταται ἐγένοντο προπώσεις, καθ' ἃς ἐτονίσθη ἡ σημασία τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἐπὶ τῶν ἐθνῶν διὰ τὴν ἐπικράτησιν εἰρηνευτικῶν διαθέσεων καὶ ἀγαθῆς θελήσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν. Ὁ Δήμαρχος Σόφιας παρέβηκεν ἐπίσημον γεῦμα εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου παρόμοιαι προπώσεις ἠγέρθησαν.

Ὁ Μητροπολίτης Σόφιας Στέφανος ἐδεξιώθη τὰ μέλη τῆς διασκέψεως εἰς τὸ νεότευκτον καὶ μεγαλοπρεπὲς μητροπολιτικὸν μέγαρον ἐπισήμως, παρέστησαν δὲ κατὰ τὴν μεγάλην ὑποδοχὴν αἱ ἀνώτεροι πολιτικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί, τὸ διπλωματικὸν σῶμα, οἱ καθηγηταὶ τῶν ἀνωτέρων σχολῶν καὶ ἡ ἀνωτέρα κοινωνία τῆς Σόφιας. Τὰ μέλη τῆς διασκέψεως ἐπεσκέφθησαν τοὺς διαφόρους ναοὺς τῆς Σόφιας, τὸ μεγαλοπρεπὲς συνοδικὸν μέγαρον καὶ τὸν εἰς τὸ περίχωρον τῆς Σόφιας Μπογιόνα θαυμάσιον καὶ ἀξιοπερίεργον βυζαντινὸν ναὸν τοῦ 9ου αἰῶνος, ἐν ᾧ διατηροῦνται ὡς ἀριστα ἁγιογραφαὶ καὶ προσωπογραφίαι Βουλγάρων ἡγεμόνων καὶ ἡγεμονίδων τοῦ 13ου καὶ 13ου αἰῶνος. Ἀγτί τῆς εἰς τὸ περίφημον μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ριλλίτου ἐκδρομῆς διὰ τὴν συμπίπτουσαν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου καὶ τὴν πρὸς τοῦτο συρροὴν χιλιάδων προσκυνητῶν, τὰ μέλη τῆς διασκέψεως ἐξέδραμον εἰς περίφημον προάστειον τῆς Σόφιας τυχόντα ὑποχρεωτικῆς ὑποδοχῆς ὑπὸ προϋχόντων τῆς Σοφιανῆς κοινωνίας.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Βόρις ἐδέχθη τὰ μέλη τῆς διασκέψεως τὴν ἐπομένην τῆς ἐπιστροφῆς του καὶ διὰ θερμῶν λόγων ἀνεγνώρισε τὴν σημασίαν τῆς εἰρηνοποιουδράσεως τῆς ὀργανώσεως καὶ καθ' ἕλου τῆς εἰρηνοποιουδ ἐπιδράσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, παρ' ἧς ἡ σήμερον ἀποπλανηθεῖσα κοινωνία ἀναμένει χειραγώγησιν καὶ καθοδήγησιν.

Ἰδιαίτερον ἐντύπωσιν προῦξενεσε τὸ ἐνδιαφέρον, μετὰ τοῦ ὁποίου οἱ τε ἐπίσημοι κύκλοι καὶ ἡ κοινωνία καθόλου τῆς Βουλγαρίας παρηκολούθησαν τὰς ἐργασίας τῆς διασκέψεως καὶ ἡ συμπάθεια μετὰ τῆς ὁποίας περιέβαλον τὴν ὀργάνωσιν, ἥτις σκοπὸν ἔχει τὴν ἐξ ἀγάπης ἐπιβολὴν τῆς εἰρήνης ἀνά σύμπασαν τὴν οἰκουμένην.

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ
ΚΑΘΗΓ. ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΠΩΣ ΕΙΔΟΝ ΤΗΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΝ ΑΓΩΓΗΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ

Δὲν εὐρίσκομεν ἀδικαιολόγητον τὴν ἀνακοίνωσιν προσωπικῶν τινῶν παρατηρήσεων καὶ ἀντιλήψεων, τὰς ὁποίας ἀπεκομίσασμεν παρακολουθήσαντες τὴν θέσιν τῶν προβλημάτων τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς καθόλου θρησκευτικῆς ἀγωγῆς ἐν ταῖς μέσαις καὶ κατωτέραις τῆς γερμανικῆς ἐκπαιδεύσεως σχολαῖς. Ὅλοι γνωρίζομεν καὶ πόσον στενώτατα ἐξαρτᾶται ἡ παρ' ἡμῶν Παιδαγωγικὴ ἀπὸ θεωρητικῆς ἐσωτερικότητος, ἀλλὰ καὶ ποίαν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἐν τῇ καὶ παρ' ἡμῶν ἐφαρμογῇ καὶ πρακτικῇ ἐμφανίσει τῶν παιδαγωγικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν δεδομένων ὑφίσταται ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ κατ' ἐξοχὴν θεραπεύονται τὰ τῆς ἀγωγῆς, κατόπιν πειραματισμῶν καὶ ἐρευνῶν ἐν τῇ πράξει, κρατούντων. Ἄλλ' ἂν ἑτέρου οὐδόπως ἀγνοοῦμεν, πῶς ἐνίοτε εἴτε παραθεωρούμενων καὶ παραγνωρίζομένων εἰδικωτέρων συνθηκῶν καὶ ὄρων, ὑπὸ τούτων ὁποίους τελεῖ ἡ παρ' ἡμῶν ἐκπαίδευσις, εἴτε ἐξ ἐσφαλμένως διατυπωμένων ἐπὶ τῶν ἀλλαγῶν συμβαινόντων κρίσεων, αἰτινες οὐχὶ σιανίως ὀφείλουσι τὴν παραμόρφωσιν αὐτῶν εἰς τὴν τόσῃ ἐπικινδύνως δέ, ἐπιπολάζουσαν σπουδαρχίαν πρὸς τὴν ἀνευ βαθυτέρων στηριγμάτων καινολόγον καινοφάνειαν, ἐπιχειρεῖται καὶ μάλιστα ἐπ' ὀνόματι τοῦ τόσῃ ἐνίοτε παρανοουμένου καὶ πρὸς τόσῃ ἐκμετάλλευσιν παρέχοντος ἔδαφος συγχρονισμού, εἴτε ἡ ἐπικρατέτης ὡς γενικότητος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἀλλαγῶν ὡς μερικότης καὶ πειραματισμὸς ἐμφανισθὲν περιήλθε τελικῶς εἰς ἀχρησίαν, εἴτε ἡ δικαιολόγησις τῶν εὐτυχῶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μέχρι τῆς ὑποδείξεως χωρῶντων μέτρων καὶ ἡ κατοχύρωσις γνωμῶν, αἱ ὁποῖαι, οὐχὶ σπανιώτατα, ἀποτελοῦσι τὴν ἔκφρασιν ὑποκειμενικοῦ μόνον περιεχομένου ἀποστέρωντος ἔστω καὶ ἐπαφῆν πρὸς τὴν μονομερῆ ἀκόμη ἀθροισιν τῆς ἀντικειμενικῆς παρατηρητικότητος.

Ἄλλ' ἔαν βεβαίως ταῦτα εἰς ἄκρον δὲ συνεσφιγμένης διατυπούμενα γραμμᾶς, τὰς ὁποίας καὶ δὲν προτιθέμεθα νὰ διαπτύξωμεν, ἐφ' ὅσον ἡ πρόθεσις ἡμῶν εἶναι ἄλλη, δύνανται, οὐχὶ δὲ ἴσως ἀδικαιολογητῶς, νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπήχησις καὶ ἀτομικῆς ἔστω κρίσεως ἐπὶ οὐχὶ ἐλαχίστων γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἀπὸ μακροῦ ἐπιζῶμεν ἐν τῇ ἐκπαιδευτικῇ ζωῇ, κατὰ πολὺ περισσότερον θὰ εὐρισκόμεθα πέρα πάσης πραγματικότητος, ἔαν ἠρνούμεθα νὰ δεχθῶμεν, ὅτι καὶ τὰ ζητήματα τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς καὶ διδασκαλίας οὐκ ὀλίγον ἐδοκιμάσθησαν καὶ δοκιμάζονται χωρῶντα οὐχὶ ὡς οὐραγοί, ἀλλὰ πρωτοπορευτικῶς ἐν ταῖς θυσίαις ὑπὲρ τοῦ ἐγκληματισμοῦ, ὁ ὁποῖος πλειστάκις ἐθεωρήθη ὡς περικλείων τὴν πανάκειαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν δεινῶν. Πολλάκις ἠκούσθη, ὅταν Ἐκκλησία καὶ θεολογικὸς κόσμος, εἴτε ἐπισήμως εἴτε ἀνεπίσημως, εἴτε διὰ τῶν διαβημάτων καὶ ὑποδείξεων τῆς ἡμέρας, εἴτε διὰ τοῦ συνεδρίου καὶ τῶν ὑπομνημάτων του ὁ δέ, ἐπεζητήσαν, ὅπως ὑπὸ σπουδαιότεραν ἔποψιν λαμβάνηται ὁ θρησκευτικὸς παράγων ἐν τῷ καθορισμῷ τῶν ἐκπαιδευτικῶν κατευθύνσεων,

ὅτε καὶ θὰ ἱκανοποιῶντο ἐπὶ τὸ πληρότερον κατὰ τὸ δυνατόν αἱ ἀνάγκαι τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς καὶ δὲν θὰ παρατηροῦντο αἱ καὶ σήμερον ἐν πολλοῖς σημεῖοις ὑπάρχουσαι ἐλλείψεις—γνωρίζομεν δὲ ὅλοι καὶ ποῖαι εἶναι, ἀλλὰ καὶ πῶς, ὑπαρχούσης μάλιστα εὐτυχῶς τῆς καλῆς θελήσεως ἀμφοτέρωθεν, δύνανται νὰ πληρωθῶσι—ὅτι ὡς πεπολιτισμένον κράτος εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ μὴ ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ γενικῶς καθωρισμένης ἀρχῆς, αἰτινες ἤδη ὑπὸ τῆς Παιδαγωγικῆς καθορισθεῖσαι καὶ ἀλλαχού ἐπικρατήσασαι ἀπαιτοῦσιν οὐχὶ μονομερῆ ἐφαρμογὴν. Οὐδόπως δυσχερὲς θὰ ἦτο νὰ ἀπαριθμήσωμεν πολλὰς περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἐν τῇ ἐπιχειρηματολόγῳ προχειρολογίᾳ ἐτίθετο ὡς βάσις μία τοιαύτη ἀποψις καὶ θὰ ἦτο ἐπίσης εὐχερὲς νὰ δειχθῇ, ὅτι ὁ διαχειρισμὸς ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας πλευρᾶς ἐκφεύγων μάλιστα ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ἀρμοδιότητος ἐνεφάνιζεν ἐνίοτε τὰς προσπαθείας πρὸς κατοχύρωσιν ὀρθοτέρων βάσεων, ἐπὶ τῶν ὑποίων δέον νὰ στηρίζεται παρ' ἡμῶν ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή, ἵνα ἀνταποκρίνηται πρὸς τοὺς οὕς ἐπικαλεῖται πρὸς τὸ καλὸν ἐννόμου καὶ ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου μάλιστα ἀπόψεως ἠθικῆς κοινωνίας σκοπούς, ἐπὶ τοῦ οὐχί, ἐξ ἀγαθοτάτου ὅμως πάντοτε συνειδότητος, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντος ζήλου, προσφόρου καὶ καταλλήλου πεδίου.

Αἱ ἐκτεθησόμεναι παρατηρήσεις προέρχονται, τοῦτο μὲν ἐκ τῆς παρακολουθήσεως τῇ ἐγκρίσει τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τῆς ὅλης λειτουργίας ἱκανοῦ ἀριθμοῦ παντοῦ τύπου σχολείων, ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ ἀμφοτέρων τῶν ὁμολογιῶν καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῶν ἀναλυτικῶν καὶ ὠρολογίων προγραμμάτων τῶν ἤδη ἰσχυρόντων ἐν τοῖς σχολείοις τῶν κρατῶν Πρωσσίας, Βαυαρίας, Σαξωνίας καὶ Θουριγγίας. Ἡ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἰανουαρίου ἀναλαβοῦσα τὴν ἀρχὴν καὶ διὰ τῶν ἐκλογῶν τοῦ Μαρτίου μονίμως ἐγκατασταθεῖσα ἐν αὐτῇ Κυβέρνησις τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν οὐδεμίαν ἐπέφερεν εἰσέτι μεταβολὴν ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων, αὕτη ὅμως ὀξυκίνη ἀναμένεται καὶ δὴ διὰ τῆς δυνατῆς καταργήσεως τῆς εἰς μεγάλην κλίμακα χωρούσης διαφοροποιήσεως τῶν διαφόρου τύπου σχολείων, ὀφειλομένης κυρίως εἰς τὸ εἶδος τῶν διδασκομένων ἀρχαίων καὶ νέων γλωσσῶν καὶ διὰ τῆς ἐνοποιήσεως τῶν προγραμμάτων. Ἡ μόνη ἐνέργεια, εἰς τὴν ὁποῖαν προέβη ἡ νέα ἐξουσία ἀμὲν τῇ ἐγκαθιδρύσει τῆς ὡς πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν ἦτο, ὅτι ἀπηγόρευσε τὸ προαιρετικὸν τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀντιθρησκευτικοῦ μαθήματος διδασκαλίαν τῆς Lebenskunde εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, εἰς τὴν ὁποῖαν ἐλάβανον μέρος τὰ μὴ μετέχοντα εἰς τὴν ἄλλην θρησκευτικὴν διδασκαλίαν τέκνα τῶν Freidenker καὶ τῶν κομμουνιστῶν. Πλὴν ὅμως ἐκ στατιστικῶν δεδομένων καὶ ἐγγυάτων πρὸς τὴν ἀκρίβειαν πληροφοριῶν διεκκριβώσαμεν ὅτι, καὶ ὅταν ἴσχυον τὰ ἀνωτέρω, ἀποχῆ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μαθήματος παρετήρειτο εἰς ἐλάχιστον ποσοστὸν. Περιοριζόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς παρουσίας θέσεως τῆς θρησκευτικῆς σχολικῆς ἀγωγῆς, εἰς προσεχῆς δὲ μέλλον θὰ ἐκθέσωμεν,

πῶς βλέπομεν τὴν ὄλην ἐξωσχολικὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν τῆς νεότητος, ἰδιαίτερος δὲ δι' ἄλλων σημειωμάτων θὰ ὁμιλήσωμεν τόσον ἐπὶ τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή εἰς τὰ πειραματικά σχολεῖα, ὡς ταύτην ἀντελήφθημεν ἐκ τῆς παρακολουθήσεως τῶν ἐργασιῶν δύο πειραματικῶν σχολείων, τελούντων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης ἰδιαίτερας σημασίας, τῆς ὁποίας ἀξιοῦται ἡ θρησκευτικὴ διαπαιδαγώγησις ἐν τοῖς βοηθητικοῖς διὰ τὰ ἀνώμαλα εἶτε τὰ διανοητικῶς καθυστεροῦντα παιδιά σχολείοις.

Θέσις τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος: Τὸ ἐν ἰσχύϊ Γερμανικὸν Σύνταγμα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 149 ἄρθρῳ του καθορίζει τὸ θρησκευτικὸν μάθημα εἰς ἅπαντα τὰ παντὸς τύπου σχολεῖα ὡς ἓνα ἐκ τῶν τακτικῶν θεωρητικῶν διδακτικῶν κλιδῶν. Ὡς ἄμεσος δὲ καὶ κατ' ἀκολουθίαν συνέπεια εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι ὁ διδάσκων τὸ θρησκευτικὸν μάθημα, εἰδικὸς θεολόγος καθηγητῆς ἐν τοῖς ἀνωτέροις σχολείοις (γυμνασίοις, πρακτικοῖς λυκείοις, παρθεναγωγείοις κλπ.) καὶ ὡς ὑπάλληλος τοῦ κράτους καὶ ὡς μέλος τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου τοῦ σχολείου, παρὰ τῷ ὁποίῳ ὑπηρετεῖ, ἴσταιται παραλλήλως πρὸς τοὺς καθηγητὰς τῶν ἄλλων κλάδων ἐπιπεφορισμένος διὰ τῶν αὐτῶν καθηκόντων καὶ ἀπολαμβάνων τῶν αὐτῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων, τῆς ἀρχαιότητος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀποτελούσης τὴν μόνην διάκρισιν, ἐπίσης δέ, ὅτι τὸ θρησκευτικὸν μάθημα κατὰ τὴν κρίσιν περὶ τῆς ἰκανότητος καὶ προόδου τοῦ μαθητοῦ διὰ τὴν προαγωγὴν αὐτοῦ ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν καὶ κατὰ τὰς λαμβανούσας χώραν διαφόρους ἐξετάσεις καὶ δι' τὴν ἐπὶ τῇ ἐκ τοῦ σχολείου ἀπολύσει θεωρεῖται ἴσης ἀξίας πρὸς τὰ λοιπὰ μαθήματα. Ἡ ἐξίσωσις δὲ καὶ ἐξομώσις αὕτη τοῦ μαθήματος τῶν ἱερῶν διατηρεῖται καὶ ἐν ἀπολύτῳ μάλιστα τοῦ διδασκαλικοῦ κόσμου συμφωνία παρὰ τὰς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διατυπωμένας ἀπόψεις ἐπὶ τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους θὰ περιέκλειεν ἐναντίον τοῦ κυριωτέρου κατ' ἐξοχὴν φρονηματιστικοῦ σκοποῦ τοῦ μαθήματος ἢ ὑπέρομετρος ὑπερτίμησις τῶν θρησκευτικῶν γνώσεων τοῦ μαθητοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ὀλεθρίας ἐπιδράσεως, τὴν ὁποίαν θὰ ἐξήσκει ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ μάθημα θυμικῆς διαθέσεως τοῦ μαθητοῦ ἢ ἀναγκαστικὴ κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐξετάσεων ἀπασχόλησις. Καὶ ἀναμφιβόλως ἡ ἐπιχειρηματολογία αὕτη, ἡ κατ' ἀρχὴν ἀξία πολλῆς προσοχῆς, θὰ παρέμενε πάντοτε σοβαρά, ἐὰν βεβαίως οἱ διεξάγοντες τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροῦ μαθήματος δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν τὴν ἰδιαίτερον φύσιν αὐτοῦ καὶ ἐπέτρεπον νὰ λαμβάνη τὴν πεζότητα τῶν ἄλλων μαθημάτων καὶ μάλιστα ἐν τῇ ὕλιστικῇ αὐτῶν μορφῇ.

Ὁρολόγια προγράμματα: Ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία, συμφώνως πρὸς τὰ ἤδη ἰσχύοντα ἀναλυτικὰ καὶ ὁρολόγια προγράμματα, τῶν ὁποίων βάσιν ἀπετέλεσαν πάντοτε τὰ τῆς Πρωσίας, εἰς ἅπαντα τὰ σχολεῖα, δημοτικὰ καὶ μέσης ἐκπαιδεύσεως, κλασικὰ καὶ παντὸς εἶδους πρακτικά, ἀρρένων καὶ θηλέων παρέχεται ἐπὶ δίωρον κατ' ἑβδομάδα. Ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦσι τρεῖς ἐκ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, αἱ ἕκτη, ἑβδόμη καὶ ἑννάτη τῶν ἐν Πρωσίᾳ

Λυκείων (γυμνασίων θηλέων), ἐν ταῖς ὁποίαις εἰς τριῶρον ἀνέροχεται ἡ ἑβδομαδιαία θρησκευτικὴ διδασκαλία (Richtlinien für die Lehrpläne der höheren Schulen Preussens, Berlin 1931, II B., S. 52). Χαρακτηριστικαί εἶναι αἱ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς διατυπούμεναι σκέψεις, κατ' αἷς αὕτη καλεῖται ἐν τῇ ἰδιαίτερᾳ ἀποστολῇ ἐκάστου εἰδους σχολείου νὰ πληρώσῃ ὅλως ἀπαραίτητον ἀνάγκην, διότι οὐχὶ μόνον πᾶσα ἐπὶ ὀρθῶν βάσεων ἐρειδομένη ἀνθρωπιστικὴ μόρφωσις δὲν εἶναι νοητὴ ἄνευ θρησκευτικοῦ διαφωτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ πλήρης κατανόησις ἐκάστης πολιτιστικῆς ἐποχῆς μόνον ἐν τῇ πλήρει ἐπισκοπῇ τῆς συναφείας καὶ συνοχῆς ἐκάστης πνευματικῆς κινήσεως πρὸς τὴν θρησκείαν εἶναι δυνατὴ. Ὅποια δὲ ἡ κατ' ἐξοχὴν ἰδιαίτερα σημασία τοῦ διδακτικοῦ τούτου κλάδου ἀκριβῶς διὰ τὸ ἡμέτερον παρόν, ἀκριβῶς διὰ τὰς ὅλως ἰδιαίτερας ἀνάγκας τῆς νεολαίας τοῦ παρόντος καιροῦ, θὰ παρίστατο τότε μόνον ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν, ἐὰν ἐλησμονεῖτο ἡ ἀνάγκη τῆς βεβαίωσεως ἐπὶ τοῦ αἰωνίου καὶ ἀπολύτου, ἥτις ἀποτελεῖ τὸν ἀρογοναίον τῆς μὴ πελαγοδρομοῦσης ζωῆς. ("Ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 114)

Ἐπομένως ὁ ἀπόφοιτος γυμνασίου ἢ ἄλλου ὁμοβάθμου σχολείου κατὰ τὸ διάστημα τῆς δεκατριετοῦς σχολικῆς φοιτήσεώς του—τετραετοῦς εἰς τὸ στοιχειῶδες σχολεῖον—οἱ φοιτῶντες εἰς τὰ σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἀποχωροῦσι τοῦ δημοτικοῦ σχολείου μετὰ τὸ τέταρτον ἔτος φοιτήσεως, οἱ μὴ προτιθέμενοι δὲ νὰ φοιτήσωσιν εἰς ἀνώτερον σχολεῖον ὑποχρεοῦνται εἰς ὀκταετὴ φοίτησιν—καὶ ἐννεαετοῦς εἰς τὸ ἀνώτερον σχολεῖον παρακολουθοῦσιν ἐν συνόλῳ εἴκοσιν ἕξ ὥρας θρησκευτικὴν διδασκαλίαν, δύο ὥρας εἰς ἐκάστην τάξιν, εἰς τὰς ὁποίας πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀλλαχοῦ ἐπὶ ὀκτάμηνον καὶ ἐπὶ τριῶρον κατ' ἑβδομάδα, ἀλλαχοῦ δὲ ἐπὶ ἑξάμηνον καὶ ἐπὶ τετράωρον ἑβδομαδιαίως Konfirmandenunterricht, ὁ δὲ ἀπόφοιτος τοῦ ὀκτατάξιου δημοτικοῦ σχολείου ἐν συνόλῳ δέκα καὶ ἕξ ὥρας, εἰς τὴν ὁποίαν δέον ἐπίσης νὰ προστεθῇ καὶ ἡ ὑποχρεωτικὴ πρὸ τῆς Konfirmation κατηχητικὴ διδασκαλία.

Ἐὰν δὲ εἰς τὰς γεωργικὰς σχολὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν λειτουργοῦντα κατώτερα γεωργικὰ σχολεῖα, διότι εἰς ταύτας φοιτῶσιν ἀπόφοιτοι ἐκ τῆς τετάρτης τάξεως ἀνωτέρου σχολείου καὶ τυχόντες ἤδη ὀκταετοῦς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, ὡς καὶ εἰς τὰ Berufsschulen ἀρρένων καὶ θηλέων, σχολεῖα δηλαδὴ εἰς τὰ ὁποῖα φοιτῶσιν ἐπὶ ἔτος ἢ διεσίαν οἱ ἀποφοιτήσαντες ἐκ τῶν δημοτικῶν σχολείων πρὸς προπαρασκευὴν διὰ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα ἢ διὰ τὸν οἰκιακὸν βίον, δὲν εὐρίσκουεν ἐπισήμως καθιερωμένην τὴν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν, δὲν δικαιούμεθα ὅμως νὰ ἀρνηθῶμεν, ὅτι, ὡς διεπιστώσαμεν, κατὰ τὴν λοιπὴν σχολικὴν ἐργασίαν πλειστάκις εἶτε τῶν παρεχομένων πρὸς τοῦτο καταλλήλων εὐκαιριῶν εἶτε τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐπιζητούμενων γίνεται χρῆσις πρὸς τόνωσιν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν φοιτῶντων μαθητῶν.

(Συνεχίζεται)

I. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐπισημειώσεις

Ἐἶνε πλέον γνωστὸν πολλαχῶς καὶ ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης Παρατηρήσεων δι' ἀπ' ἱκανοῦ παρατηρεῖται μία θετικὴ ἀποστροφή ἀπὸ τῶν ὑλιστικῶν ροπῶν καὶ ἀποφασιστικῆ ἀστροφῆ πρὸς τὰ θρησκευτικὰ διαφέροντα. Ὁ κυριώτερος δείκτης τῆς σπουδαίας ταύτης μεταβολῆς εἶνε ἀναντιρρήτως ἡ θρησκευτικὴ φιλολογία, ἡ ἀΐσεις καὶ διάδοσις τοῦ θρησκευτικοῦ βιβλίου, ὡς τεκμήριον κυρίως τῶν τάσεων τοῦ ἀναγινώσκοντος, τοῦ μεμορφωμένου κοινοῦ. Μία προσεκτικὴ παρακολούθησις π. χ. τῆς γαλλικῆς φιλολογίας θὰ ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς φῶς λίαν ἐνδιαφέροντα πορίσματα. Πρῶτον, οἱ ἐκδοτικοὶ οἴκοι θρησκευτικῶν καὶ θεολογικῶν συγγραμμάτων διαπιστοῦν ὁλονὲν προοιῶσαν διάδοσιν τοῦ θρησκευτικοῦ βιβλίου. Δεύτερον, τὰ θρησκευτικὰ θέματα καὶ ζητήματα ἤρριξαν νὰ γίνωνται ἀντικείμενον προσοχῆς καὶ νὰ προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον οὐχὶ μόνον τῶν εἰδικῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν δημοσιογράφων καὶ κριτικῶν τῆς περιοδικῆς καὶ ἡμερησίας δημοσιογραφίας, οἱ ὅποιοι τέως οὐδέποτε ἔθιγον αὐτὰ οὕτω σήμερον δὲν εἶνε τί ἀσύνηθες μία συζήτησις δημοσιογραφικὴ ἐπὶ θρησκευτικοῦ ζητήματος, ἢ μία παραπομπὴ ἀπλοῦ χρονικογράφου ἐφημερίδος εἰς θεολογικὸν σύγγραμμα. Τρίτον, καὶ σπουδαιότερον, ἐκδοτικοὶ οἴκοι κοσμικῶν βιβλίων, μηδέποτε μέχρι τοῦδε ἀναλαβόντες ἐκδοσιν συγγράμματος ἔχοντος ὑπόθεσιν θρησκευτικὴν, σήμερον εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐκδοτικῶν τῶν ἐπιχειρήσεων περιλαμβάνουν καὶ τιαυτὰ βιβλία. Ἀριθμηλοτάτον δὲ τούτου παράδειγμα ἀποτελεῖ ὁ γνωσιότατος παρισινὸς ἐκδοτικὸς οἶκος Flammarion, ὁ γνωστὸς διὰ τὴν τάσιν του νὰ ἱκανοποιῇ τὸ πολὺ κοινὸν δι' ἐκδόσεων κολακευουσῶν τὰς ὀρθολογιστικὰς ροπὰς του καὶ ἀποβλεπουσῶν εἰς τὴν ἱκανοποίησιν οὐχὶ καὶ τόσον ἠθικῶν ὀρέξεων. Τὸ γεγονός, ὅτι καὶ ὁ οἶκος οὗτος περιέλαβεν εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ἐκδοτικῶν του ἐπιχειρήσεων συγγράμματα θρησκευτικὰ, ὅποια τὰ εἰς τὰς σειρὰς του «Les Grands», «Les plus belles Pages», «Les plus belles Fêtes», «Les Pèlerinages», «Bibliothèque d' études catholiques et sociales», σημαίνει ὅτι ἡ κερδοθηρία ἐξηνάγκασεν αὐτὸν νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν μεγάλην ζήτησιν καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ βιβλίου, τὸ ὅποion μέχρι πρό τινος ἦτο ἔργον ἀποκλειστικῶς θρησκευτικῶν εἰδικῶν ἐκδοτικῶν οἴκων, ἀποβλεπόντων εἰς στενότερον κύκλον ἀναγνωστῶν, ὅποιος ὁ τῶν κληρικῶν, τῶν θεολόγων καὶ τῶν μέχρι πρό τιμος ὀλιγαριθμῶν εὐεβοφρόνων.

Ἡ γυναικεία μόρφωσις.

Ὁ «ἐπαγγελματικὸς» καὶ εἰς ἄρρενας κυρίως προσιδιάζων χαρακτήρ τῆς παρ' ἡμῖν παρεχομένης ἐν τοῖς μέσαις καὶ ταῖς ἀνωτάταις σχολαῖς ἐκπαιδεύσεως ἤγαγε κύκλους τινὰς εἰς τὴν ἴδρυσιν «ἀνωτέρας σχολῆς μόρφωσης ἑλληνίδων», ἐνθα θὰ ἱκανοποιῆται ἡ δεδικοιολογημένη ἔφρασις πρὸς ὑψηλότεραν μόρφωσιν ἐκείνων ἐκ τῶν γυναικῶν, ὅσαι θὰ

ἠθέλον νὰ εὐρύνωσι τὸν κύκλον τῶν γνώσεων των δι' ἐλευθέρων σπουδῶν, ἀπηλλαγμένων δὴλα δὴ τῶν ὑποχρεωτικῶν ἀκροάσεων, ἐξετάσεων καὶ τῶν ἄλλων συναφῶν πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ὑπὸ τοῦ κράτους θεσπισθέντων προσόντων δι' ἐκάστην κατηγορίαν ἐπιστημόνων. Εἰς τὸ πρόγραμμα ὅμως τῶν διὰ τὰς γυναῖκας μορφωτικῶν προοριζομένων μαθημάτων τῆς ἐν λόγῳ ἀνωτέρας γυναικείας σχολῆς, τὸ ὅποion περιλαμβάνει μαθήματα λογοτεχνικῶν, φιλοσοφίας, τέχνης, ἀρχαιολογίας καὶ ἄλλων μορφωτικῶν γνώσεων δὲν φαίνεται λαμβανομένη πρόσοψις καὶ περὶ τῆς θρησκευτικῆς τῶν γυναικῶν μόρφωσης. Τὸ πρᾶγμα ὅμως εἶνε κεφαλαίωδος σπουδαιότητος. Δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ κοινῶνι ὀλεθριώτερον τῆς ἀθρησκου ἢ καὶ ἀπλῶς θρησκευτικῶς ἀδιαφόρου γυναικός. Ἐὰν νομίζωμεν ὅτι ἡ καθίδρυσις ἀνωτέρας σχολῆς ἐλευθέρως μορφώσεως τῶν ἑλληνίδων ἀποτελεῖ παράγοντα προαγωγῆς τοῦ παρ' ἡμῖν πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, οὗτος θὰ ἀποβῇ ἀνάπηρος, μᾶλλον δὲ θὰ προδοθῇ ὡς ὀπισθοδρομῆσις, ἐὰν ἀμεληθῇ τὸ κυριώτατον τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ στοιχεῖον, ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ μόρφωσις τῶν ἑλληνίδων μητέρων. Ἄνευ τῆς μόρφωσης ταύτης ἢ ἄλλῃ μόρφωσις εἶνε ἡμίσεια μόρφωσις, καὶ δὴ μόρφωσις ἀρνητικὴ ἐὰν δὲ ἡ ἡμιμάθεια ἦνε ἐν γένει χείρων καὶ τῆς πλήρους ἀμαθείας, ὅταν ἦνε γυναικεία καὶ ἀθρησκος, ἀγει εἰς τὸν ἐκφυλισμὸν ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ. Ἀναμένομεν λοιπὸν νὰ ἀκούσωμεν ὅτι αἱ καλά κυρίαί, αἵτινες συνέταξαν τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος σχολῆς, θὰ ὀλοκληρώσωσι τὴν ἐπαινετὴν αὐτῶν ὑπερτῆς μόρφωσης τῆς ἑλληνίδος πρωτοβουλίαν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ θρησκευτικοῦ μαθήματος εἰς αὐτὴν.

Τὰ ἐν Γερμανίᾳ.

Ὁ διάσημος θεολόγος Karl Barth, ἑλβετὸς τὴν καταγωγὴν καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βόννης, ἐδημοσίευσεν κατ' αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τῆς ἐν Γερμανίᾳ σπουδαιότητος ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως διάγγελμα ἐν, τῷ ὁποίῳ ἐξεγείρεται κατὰ τῆς εἰς τὸν ἐθνικοσοσιαλισμὸν ὑποδουλώσεως τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκουν νὰ ἐπιτύχουν οἱ ἐθνικοσοσιαλισταί. Διακηρῖνται ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶνε νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ἀνθρώπους ἢ τὰ συμφέροντα τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὅτι ὁ μόνος αὐτῆς σκοπὸς εἶνε νὰ ἐξαγγέλλῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐξ Ἰσοῦ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ Reich, οὐχὶ ὅμως συμφῶνως πρὸς τὸ πνεῦμά του οὐδὲ κατὰ τὰς διαταγὰς του. Χάρις εἰς τὸ μέγα κῦρος τοῦ Barth δὲν εἶχεν ἀποτολμηθῆ πειθαρχικὸν τι μέτρον διὰ τὰς ἀπροκαλύπτους ταύτας δηλώσεις του. Ἄλλ' ἐκ τῶν «Ἐκκλησιῶν» τοῦ Λονδίνου πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ διάσημος θεολόγος ἐξηναγκάσθη εἰς παραίτησιν ἀπὸ τῆς καθηγητικῆς του ἑδρας, τοῦτο δὲ τὸ μέτρον, ὡς καὶ ἡ ἄλλη δίωξις πολλῶν διανοουμένων καὶ τὰ κατὰ τῶν ἑβραίων μέτρα ἐν Γερμανίᾳ, χαρακτηρίζεται ὡς ἀμαρτυρία καὶ τοῦ θετικοῦ ἀγαθοῦ τοῦ σημερινοῦ πολιτικοῦ καθεστώτος τῆς χώρας, ὅποion, φέρ' εἰπεῖν, ἡ τελεία ἀνακάθαρσις τῆς πρωτευούσης

ἀπὸ τῆς ἠθικῆς σήψεως, βορὰ τῆς ὁποίας ἦτο, ὡς γνωστόν, τὸ Βερολίνον ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. Ὁ Χιτλερισμὸς ἀνεφάνη πρὸς ἐκρίζωσιν τοῦ Μπολσεβισμοῦ ἐν Γερμανίᾳ, ἀλλ' οἱ σκοποὶ καὶ αἱ μέθοδοί του εἶνε τοιαῦται, κατὰ τοὺς «Καιροὺς», ὥστε μεθ' ὅσης θέσμης πρόκειται νὰ καταπολεμηθῆται ὁ δεύτερος, μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς ἀνάγκη νὰ ἀποκηρύσσεται καὶ ὁ πρῶτος διὰ τὰς ἀγροίκους καταπιέσεις καὶ διὰ τὴν τάσιν του νὰ ἐποδοιολώσῃ τὰ πάντα εἰς τὸν ἐθνικὸν ποιότητα ἰσμὸν του.

Μία Διαπίστωσις.

Ὁλόκληρος ὁ κόσμος ἀνεσιατώθη ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Γερμανία ἐκδιώκει μακρὰν τῶν ὁρίων της πάντας τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ἔβραίους, ἀνεξαρτήτως ἐπαγγέλματος, θέσεως, μορφώσεως καὶ θρησκείας—διότι ὑπάρχοντες καὶ χριστιανοὶ ἐξ ἔβραίων— Πληθῶραν ἄρθρων ὁ ἡμερησίως τύπος τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐδημοσίευσεν καὶ δημοσιεύει, δι' ὧν δραμύματα ἐπικρύνεται τὸ διάβημα τοῦτο τῆς Γερμανίας καὶ συνέδρια δὲ συγκροτοῦνται πρὸς ἐκφρασίαν διαμαρτυρίας καὶ κυβεργητικῆς ἐπασχολοῦνται περὶ τὴν λύσιν τοῦ νέου «ἔβραϊκοῦ προβλήματος», ἦτοι περὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου τῆς ὀριστικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ὑπεροχίων τούτων γερμανοεβραίων. Ἡ ἀγανάκτησις δὲ κατὰ τοῦ γερμανικοῦ ἀνθεβραϊκοῦ πραξικοπήματος ἐκδηλότερον κορυφούται προκειμένου ἰδίᾳ περὶ τῶν διωχθέντων ἐπιστημόνων, ὡς π. χ. συνέβη διὰ τὸν Ἀϊστιάιν, πανθέντα καὶ τοῦτον καὶ ἐξαναγκασθέντα εἰς ἐκπατρισμόν, καταφυγόντα δ' εἰς Ἀγγλίαν, ἔνθα ζῶρησάτατος εὖρε παρὰ τῶ ἀνεπτυγμένῳ ἀγγλικῷ κοινῷ συμπαθείας. Ἀπέριως χείρων καὶ ἀμειλικτότερος διωγμὸς εἶχε κινήθῃ κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐν Ρωσίᾳ ὑπὸ τῶν ῥώσων κομμουνιστῶν, χωρὶς ὅμως νὰ συγκινήθῃ ὁ κόσμος κατ' ἴσον βαθμόν. Διαπιστοῦται δὴλα δὴ ὅτι ὁ κατὰ τοῦ πνεύματος διωγμὸς παρήγαγεν ἀγανάκτησιν πολλῶν ἐντονωτέραν ἢ ὁ κατὰ τῆς πίστεως ἀμειλικτοῦ πόλεμος. Τὸ συμπέρασμα ἂς ἐξαγάγῃ ὁ ἀναγνώστης.

*

Ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν εισηγήθη εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νόμου παραχωροῦντος εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι κατὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογάς. Ἐν τῇ εισηγητικῇ ἐκθέσει ὡς λόγος τῆς ἐπεκτάσεως ταύτης τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος φέρεται ὅτι «ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ τῆς γυναικὸς εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ δήμου καὶ τῶν κοινοτήτων θὰ εἶχε καὶ ἀποτελέσματα λίαν ἀγαθὰ, διότι ἡ γυνὴ εἶνε πεπρωτισμένη ἐμφύτως διὰ τοῦ πνεύματος τῆς περισυλλογῆς καὶ οἰκονομίας, καὶ δὴ κατὰ μείζονα βαθμὸν εἰς τὰς μικρὰς ἰδίως κοινότητας. εἰς ὧν τὴν ταχύτεραν προόδον καὶ ἀνάπτυξιν θὰ συμβάλουν». Τὸ νομοσχέδιον ἀπερρέφθη ὑπὸ τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς διὰ μιᾶς μόνον ψήφου, τοῦτο δὲ ἡ «Ἑλληνίς» σχολιάζουσα φρονεῖ, ὅτι, παρὰ τοῦτο, ἡ Βουλὴ θὰ ψηφίσῃ τὸ νομοσχέδιον ὡς ὀρθὸν καὶ δίκαιον. Ταυτοχρόνως ἀνεγινώσκωμεν τὰ τῆς περιπετείας τοῦ ζητήματος τῆς γυναικείας ψήφου ἐν Γαλλίᾳ, ἐν ταῖς περὶ τῆς ὁποίας προσφάτως ζῶρησάταις συζητή-

σεσι τὸ προκαλοῦν περισσότερο ἐνδιαφέρον εἶνε ἡ κατὰ τῆς γυναικείας ψήφου καταφορὰ τῶν τέων ἐνθεροτέρων ὑπερμάχων της, ἀναγκαζομένων ν' ἀναθεωρήσωσι τὰς παλαιότερας γνώμας των, ἐνεκα τῆς συγχρόνου ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων. «Ἡ νεωτέρα πολιτικὴ—λέγουσιν—καὶ κοινωνικὴ ἐξέλιξις τῆς Εὐρώπης, ἡ καθιστώσα προφανῆ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἰδέας τῆς οἰκογενείας, καὶ ἐπιβάλλουσα τὴν τόνωσιν τῆς κρατικῆς δυνάμεως, καθίστα ἄκομῃ πλέον ἐπικίνδυνον, παρ' ὅσον ἦτο ἄλλοτε, τὴν εἰσαγωγὴν τῆς γυναικείας ψήφου εἰς τὴν Γαλλίαν». Τὸ αὐτὸ δισχυρίζονται καὶ οἱ ἀμερικανοὶ διὰ τὰς ἐν Ἀμερικῇ κοινωνικὰς συνθήκας. Οὕτω διαρρηθὴς ἀμερικανὸς γερουσιαστὴς καὶ καθηγητῆς Πανεπιστημίου γνομαιτεύει ὅτι τὸ πείραμα τῆς ψήφου εἰς τὰς ἀμερικανίδας ἔφευρεν ἀπελπιστικὰ ἀποτελέσματα, ὅποια καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἔνθα εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ὀφείλεται ὁ κλονισμὸς τοῦ σεβασμοῦ εἰς τοὺς τέως ἀκλονήτους θεσμούς της καὶ ἡ κατάρρευσις τῆς πολιτικῆς εὐρυθμίας. «Αἱ ψηφίζουσαι Ἀμερικανίδες γυναῖκες—λέγει ὁ ἀμερικανὸς γερουσιαστὴς—φέρουν μεγάλην εὐθύνην διὰ τὴν πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν κρίσιν, πού μαστίζει σήμερον τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Θὰ ὑπῆρχον εἰς τὴν χώραν μας ὀλιγώτερα ἐγκλήματα, ὀλιγώτερα πολιτικὴ ἀνηθικότης, μικροτέρα διάδοσις τῆς ληστείας, ὀλιγώτερα σπατάλη καὶ ὀλιγώτερα ἀταξία, ἐὰν ἡ ἀμερικανίς, ἀντὶ νὰ ἀναμιγνύσται τόσον ἐνεργῶς εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀντελαμβάνετο καλλίτερα τὸ καθήκον της ἀπέναντι τῆς οἰκογενείας, τὸν ῥόλον της ὡς συζύγου καὶ μητρὸς... Ὅταν ἐδώσαμεν τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας, μᾶς ἐβεβαίωσαν, ὅτι θὰ ἐκέρδιζεν ἀπὸ αὐτὸ καὶ μόνον ἡ δημοσία ἠθικὴ. Ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον συνέβη. Ἡ ἀμερικανίς ἀποκτήσασα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα ἐχειραφετήθη ἀπὸ τὸν κύριον ἐν τῇ κοινωνίᾳ προορισμὸν της καὶ παρημέλησε τὰ καθ' αὐτὸ καθήκοντά της. Ἡ ψηφοφόρος γυναῖκα εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν εἶνε ἐν νέον στοιχεῖον ἀταξίας. Εἶνε εὐμετάβολος, εἶνε ὑπερβολικὴ, εἶνε ἀπόλυτος». Δὲν νομίζουσι αἱ καλαὶ ἑλληνίδες ὅτι πρέπει ἐγκαίρως ὁ ἑλληνικὸς ἔλαος νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς τόσον ἀκριβῶς πληρωθείσης π α γ κ ο σ μ ί ο υ ταύτης πείρας ;

*

Εἶνε γνωστὸν ὅτι δὲν ὑπάρχει «ἀμερικανικὴ» θεολογία. Ἡ «βασιλίς τῶν ἐπιστημῶν»—regina scientiarum—, πράγματι, δὲν εἶνε ἡ μᾶλλον εὐνοουμένη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἐν τούτοις ὁ ἐν Pittsburgh ἀμερικανὸς καθηγητῆς Mackenzie, τελῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ γνωστοῦ θεολόγου K. Barth, προβλέπει τὴν γένεσιν θεολογίας καθαρῶς ἀμερικανικῆς. Γενικῶς εἰς τὴν θρησκευτικὴν σκέψιν τῆς Ἀμερικῆς ἀποδίδεται χροιά τις καθαρῶς ἀνθρωπικῆ—οὐμανιστικῆ, ἐκπορευομένη ἰδίως ἐκ Σικάγου, ἔνθα καὶ ἐκδίδεται τὸ περιοδικὸν «The New Humanist». Ἄλλ' ἂν κρίνῃ τις ἐκ τοῦ τελευταίου ἐκδοθέντος συγγράμματος τοῦ W. Lyman «The meaning and truth of Religion» (Ἡ ἔννοια καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς θρησκείας), δὲν φαίνεται ὅτι ὁ οὐμανισμὸς ἀποτελεῖ τὴν ἀμερικανικὴν θεολογίαν, ἢ ὅτι ἀληθεύει ὁ δισχυρισμὸς ὅτι ἐν Ἀμερικῇ παρατηρεῖται βαθματῆα διάλυσις τῆς εἰς τὸ ἀπόλυτον πίστεως, τὴν ὁποίαν ἀντικατέστησε τὸ κράτος τοῦ «στροβίλου» («whirl is King»), καθ' ἃ διατίθεται ὁ Walter Lippmann ἐν τῷ περιωνύμῳ του ἔργῳ «A Preface to Morals».

σκοπον ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὁ εἰς Κύπρον προσφυγὼν Πατριάρχης τῶν Ἀσσυρίων Μάρ. Σιμονὺν συνοδεύμενος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ γραμματέως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Κατὰ τὰ πορίσματα τῆς τελευταίας ἐν Πολωνίᾳ ἀπογραφῆς, ἡ στατιστικὴ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ θρησκευμάτων ἔχει ὡς ἑξῆς : 63,8 ο)ο τοῦ ρωμαϊκοῦ δόγματος, 11,2 ο)ο οὐνίται, 10,6 ο)ο ὀρθόδοξοι, 3,8 ο)ο διαμαρτυρόμενοι, 10,5ο)ο ἔβραιοι, 0,1 ο)ο μωάμεθανοί, μαριαβίται καὶ διάφοροι προτεσταντικαὶ ἀποχρώσεις. Οἱ καθολικοὶ ἔχουσι 5,241 ἐνορίας, οἱ μαριαβίται 70, οἱ οὐνίται 1974, οἱ ὀρθόδοξοι 1624, οἱ διαμαρτυρόμενοι 701, οἱ βαπτισταὶ 13, οἱ ἔβραιοι 1067 καὶ οἱ μωάμεθανοὶ 18. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κληρικῶν, παστῶρων, ραββίνων, πάντων τῶν θρησκευμάτων ἀνέρχεται εἰς 14,867, εἰς 14,090 δὲ ἀριθμοῦνται οἱ ναοί, οἱ εὐκλήτριαι οἶκοι, τὰ τεμένη, αἱ συναγωγαὶ κλ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ

Ἡ νεολαία τῶν εἰς τὴν Πολωνίαν περιελθουσῶν τσεχοσλοβακικῶν ἐπαρχιῶν, τῶν ἀποτελεσθεισῶν ἐκ τσεχοσλοβακικῶν πρὸ τοῦ πολέμου προσφύγων, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς ν' ἀντιδρᾶσθαι κατὰ τῆς μεταξὺ αὐτῆς ἀσκουμένης καθολικῆς προπαγάνδας, προσχωρεῖ διαρκῶς εἰς τὴν ὀρθόδοξον τῆς Τσεχοσλοβακίας κίνησιν, τῶν μελῶν αὐτῆς ἐγγραφομένων εἰς τὰ ὀρθόδοξα σωματεῖα τῶν τσεχοσλοβακικῶν νέων, προμηθευομένων δὲ ὀρθόδοξα περιοδικά, ἐκκλησιαστικὰ καὶ θρησκευτικὰ βιβλία, προσευχητήρια καὶ ἄλλα ἡθροπλαστικὰ ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν ὀρθόδοξων τῆς Τσεχοσλοβακίας ἐκδιδομένων.

ΡΩΜΑ-Ι·ΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ ὄργανον τῶν καθολικῶν τῆς Τσεχοσλοβακίας ἀνέγραψε δὴλωσιν, δι' ἧς ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς καθολικοὺς ἱερεῖς νὰ χρησιμοποιοῦσι ποδήλατα, διότι, κατὰ τὴν ἐκ Ρώμης ἐπεξήγησιν, ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη καὶ τοὺς ἱερεῖς προσφιλᾶται ἀπὸ τῶν συναφῶν σαματικῶν κινδύνων καὶ αἶρει τὰ τε σκάνδαλα καὶ τὰ ἐκ μέρους τῶν πιστῶν εἰς βάρος τῶν ἱερέων σκώμματα (prohibitio hujusmodi non solum liberat a corporis periculis sacerdotes ipsos, sed scandala avertit a fidelibus et irrisionem ipsorum sacerdotum).

— Πρὸς μόρφωσιν τῶν ἐν Ὀλλανδίᾳ καθολικῶν, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ τρίτον τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ἧς τὰ λοιπὰ δύο τρίτα ἀποτελοῦν διαμαρτυρόμενοι, τὸ κράτος ἴδρυσεν ἐν τῇ πόλει Βίμπεγ καθολικὸν πανεπιστήμιον ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν σχολῶν: Θεολογικῆς, φιλοσοφικῆς καὶ νομικῆς. Ἦδη τὸ πανεπιστήμιον ἀριθμεῖ 100 φοιτητάς, δαπανᾷ δὲ διὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ τὸ κράτος καὶ ὁ δῆμος τῆς πόλεως κατ' ἔτος 200.000.000.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΩΝ

Καθ' ἃ προανηγγείλαμεν, τῇ 9—13 λήξαντος Σεπτεμβρίου ἡ εὐαγγελικὴ Γερμανία ἐώρασε τὰ γενέθλια τοῦ Λουθήρου ἐν τῇ γενετείᾳ του Wittenberg. Δεκάδες χιλιάδων πιστῶν συνόδραμον ἐξ ὅλης τῆς περιφερείας μετὰ πολυαριθμῶν ἡγετῶν τοῦ προτεσταντισμοῦ, ἐκ τῶν ἐπισήμων δὲ παρέστησαν κατὰ τὴν ἐορτὰς ὁ ὑποργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Γερμανίας Dr Frick καὶ ὁ Dr Jaeger. Ὁ νέος ἐπίσκοπος τῆς πρωσσικῆς Ἐκκλησίας Ludwig Müller προσκομίζων τοὺς ἀσπασμοὺς τῆς ἐκκλησίας τῆς εὐαγ-

γελικῆς Γερμανίας ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ γενετείρα τοῦ Λουθήρου θὰ ἀποβῇ, τοῦλάχιστον δι' ὀρισμένον τμήμα ἐκάστου ἔτους, ἡ ἔδρα τοῦ μέλλοντος ἐπισκόπου τῆς ὅλης προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Ἡ «Ἐκκλησία» ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἀναφέρει πάσαν νέαν ἐκδοσιν, ἧς ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν].

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ὁ ἅγιος Κυρίλλος Ἀλεξανδρείας. Ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τῇ χιλιοστῇ πεντακοσιαστῇ ἐπετείῳ τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἀλεξάνδρεια, Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον, 1933 (σελίδες 436).— Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συμπλήρωσις δέκα καὶ πέντε ὄλων ἑκατονταετηρίδων ἀπὸ τῆς συντελέσεως τοῦ μεγάλου ἐκείνου διὰ τὴν χριστιανικὴν ὀρθοδοξίαν γεγονότος, ὁποῖον ὑπῆρξεν ἡ Γ' ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ εὐλόγως ἠγάγε πολλοὺς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν εἰς τὴν ἀνασκόπησιν τοῦ ἔργου αὐτῆς, μάλιστα δὲ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς προσωπικότητος τοῦ μεγάλου τῆς Ἀλεξανδρείας πρωθιεράρχου ἁγίου Κυρίλλου, διότι εἰς αὐτὸν κυριώτατα ὀφείλεται οὐ μόνον ἡ σύγκλησις τῆς ἐν λόγῳ συνόδου, ἀλλὰ καὶ ἡ πρωτόβουλος ἀποκάλυψις τῆς πλάνης τοῦ Κων/πόλεως Νεστορίου καὶ ἡ ἀνάπτυξις καὶ διασάφησις τοῦ μεγάλου καὶ θεμελιώδους χριστολογικοῦ ζητήματος περὶ τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλας σχέσεως αὐτῶν. Οὐ μόνον δὲ νῦν, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἔγραψαν καὶ ἡμετέροι θεολόγοι περὶ τοῦ ἁγ. Κυρίλλου καὶ τῆς Γ' Οἰκουμ. Συνόδου, ἔγραψαν δὲ καὶ ρωμαῖκοι, πλείονα οὗτοι καὶ ἐπιμονώτερα, καὶ ἄλλοτε, ἰδίως δὲ σήμερον, διὰ τὸν λόγον ὅτι τὰ κατὰ τὴν σύνοδον ταύτην ἐκλαμβάνονται ὑπ' αὐτῶν ὡς τὰ μάλιστα τάχα τεκμηριοῦντα τὸ δῆθεν παμπαράδεκτον ἐξ ἐκείνης ἐκεί τῆς ἐποχῆς διοικητικὸν πρῶσιον τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἐν τῇ οἰκουμενικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὀφειλομέν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πάσας τὰς περὶ τοῦ ἁγ. Κυρίλλου μονογραφίας ὑπερέβη καὶ εἰς ἕκτασιν καὶ εἰς ὀρθὴν κρίσιν περὶ τε τοῦ προσώπου τοῦ πρωθιεράρχου τῆς Ἀλεξανδρείας, περὶ τῆς κλειάδος τῶν εἰς τὸ ἐν λόγῳ δογματικῶν ζήτημα ἀναμειχθέντων προσώπων καὶ ὅλης σειρᾶς τῶν περὶ τὴν Γ' Οἰκ. Σύνοδον συνυφανθέντων πολυπλοκωτάτων γεγονότων ἢ ὑπ' ὄψιν μεγάλη ἐπιστημονικὴ μονογραφία τοῦ Μακαρ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσοστόμου. Τὸ ὅλον ἔργον διαιρουμένον εἰς κεφάλαια πέντε, ἐν μὲν τῷ Α' πραγματεύεται περὶ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίλλου καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, ἐν δὲ τῷ Β' περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀποκορύψεως τοῦ Νεστοριανισμοῦ, ἐν τῷ Γ' ἐκθέτει τὰ κατὰ τὴν Γ' Οἰκ. σύνοδον, ἐν τῷ Δ' ἱστορεῖ τὰ τῆς ἐπελευθέρσεως μεταξὺ τοῦ Κυρίλλου καὶ τῶν Ἀνατολικῶν συμφωνίας, καί, τέλος, ἐν τῷ Ε' περιλαμβάνει τὰ τῆς συγγραφικῆς δράσεως τοῦ ἁγ. Κυρίλλου. Προστίθεται ἐπίμετρον, ἐν ᾧ ὁ λόγος περὶ τῆς σχέσεως τοῦ Κυρίλλου πρὸς τὰ ψευδεπίγραφα συγγράμματα τοῦ Ἀπολλινάριου, τὸ ἔργον δὲ κατακλείει ὁ πίναξ τῶν ἐν αὐτῷ ὀνομάτων. Ὁ διεξερχόμενος τὸ σύγγραμμα δυσφόρως διακόπτει τὴν ἀνάγνωσιν ἐκ τε τοῦ προκαλουμένου ὑπὸ τῆς ἐξιστορήσεως τῆς ὅλης περὶ τὸν ἁγ. Κύριλλον ζωηροτάτης καὶ πολυσχιδεστάτης κινήσεως καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ἀφηγήσεως μεγάλου ἐνδιαφέροντος. Ὁ ἀπάνταστος ἐκείνος κυκλῶν τῶν πολυπροσώπων συζητήσεων, τῶν καχυποψιῶν καὶ ἐν γένει τῶν συναφῶν ποικίλων περὶ τὰ μεγάλα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δογματικὰ ζητήματα διαφερόντων ἀπαιτεῖ δεξιὸν ἀνιχνευτὴν καὶ προσεκτικώτατον κριτὴν προσώπων καὶ γεγονότων, τοιοῦτος δὲ ὄντως ἀναδεικνύεται καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ὁ Μακαριώτατος συγγραφεὺς, ὡς ἤδη ἀπὸ μακροῦ κάτοχος τοῦ ἱστορικοῦ ταλάντου, εἰς τὸ ὅποιον ὀφείλονται τὰ πολυάριθμα αὐτοῦ ἱστορικὰ ἔργα. Τὸ σύγγραμμα ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας ἀφιερῶνται «τῇ ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξαν-

δραίας, πάνυ δικαίως, αποτελεί δὲ κλασικὴν ὄντως συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πρεσβυγενούς ἀποστολικῆς ταύτης Ἐκκλησίας.

Κ. Ι. Δουβουγιώτου, Ἀνεκδότα ἐγκώμια εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας. Ἀνατύπ. ἐκ τῆς Ἐπετηρ. Βύζ. Σπουδῶν. Ἀθῆναι, τύποις «Ἐστίας», 1933.—Ὁ ἀκάματος παλαιοδίκης Καθηγητῆς συνεχίζων τὴν ἐκδοσιν τῶν εἰς τοὺς 3 Ἱεράρχας τέως ἀνεκδότων ἐγκωμίων ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, δημοσιεύει ἐνταῦθα ἐγκώμιον τοῦ Ματθαίου Καμαριώτου εἰλημμένον ἐκ δύο παρισινῶν κωδικῶν, ἀπαγγελλὸν δ' ἐν Κ)λει κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως τῆς πόλεως καὶ μετὰ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ ψευδένωσιν, ἧτοι μετὰ τῶν ἐτῶν 1439 καὶ 1453, ἀκριβέστερον δέ, κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ τῷ ἐγκωμίῳ ἐνδείξεις, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Μητροφάνους ἢ μᾶλλον τοῦ Γρηγορίου, πάντως δὲ πρὸ τῆς ἀναρρώσεως τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου, ἧτοι μετὰ τῶν ἐτῶν 1439 καὶ 1448.

† **Διοντοπόλεως Χριστοφόρου, Περί μικτῶν γάμων.** Ἐισήγησις. Ἀνατύπ. ἐκ τοῦ «Ἐκκλησι. Φάρου». Ἀλεξάνδρεια, Πατριαρχ. Τυπογραφεῖον, 1933.—Ὁ καὶ ἐξ ἄλλων δομημάτων κανονικῶν μελετῶν γνωστὸς σεβ. σ. ἐν τῇ πραγματείᾳ του ταύτης, δι' ἧς εἰσηγήθη γνῶμην του περὶ μικτῶν γάμων εἰς τὴν ἰ. σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, ἀνασκοπῶν τὴν σχετικὴν πράξιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ Οἴκῳμ. Πατριαρχείῳ κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους, διαπιστοῖ ἐπικρατήσαν ἐν πάσαις ταῖς ὀρθοδόξαις Ἐκκλησίαις τὴν ἀποκρουσταλωθεῖσαν ἐν τῇ Μεγ. Ἐκκλησίᾳ πράξιν, καθ' ἣν ἐπιτρέπονται μικτοὶ γάμοι μετὰ χριστιανῶν ὀρθοδόξων καὶ μὴ, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ παρασχεθῇ ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου μέλους ὑπόσχεσις ἐγγραφῶς περὶ τῆς τελέσεως τοῦ γάμου ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως, περὶ τῆς ὀρθοδόξου βαπτίσεως καὶ ἀνατροφῆς τῶν τέκνων καὶ περὶ ὑπαγωγῆς αὐτοῦ εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ὄρθοδ. Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας διὰ λόγους τοπικοῦς ἐδέχθη μᾶλλον φιλελευθέρα, δεχομένη ὡς ἐγκύριον τελεσθέντα ὑπὸ ἄλλοδόξου μὲν, ἀλλὰ ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις, γάμον ἐπὶ ὀρθοδόξου ἢ ὀρθοδόξου, ὅπερ ὁ σεβ. εἰσηγητῆς δὲν ἀποδέχεται, διαφωνῶν ἐν τούτῳ καὶ πρὸς τὸν Καθ. κ. Ἀ. Ἀλιβεϊάτον, ἐπὶ αὐτοῦ θέματος γράψαντα. Ἐν τέλει τῆς πραγματείας ὁ σεβ. σ. τὸν λόγον ποιεῖται περὶ τοῦ πολιτικοῦ γάμου, δεχόμενος αὐτὸν ὑπὸ τινὰς ἀπαραιτήτους προϋποθέσεις. Ἡ μελέτη εἶνε ἀξία πολλῆς προσοχῆς.

† **Πρ. Διοντοπόλεως Σωφρονίου Ἐπιστρατιάδου, Ὁ χρόνος τῆς ἀκμῆς Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ.** Ἀνατύπ. ἐκ τῆς Ἐπετηρ. Βύζ. Σπουδῶν. Ἀθῆναι, Τύποις «Ἐστίας», 1933.—Τὸ ἄλυτον τέως πρόβλημα τῆς ἀκμῆς Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ λίσας διὰ προγενεστέρως μελέτης του ὁ σεβ. σ., νῦν διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἀνεκδότων ἐπιστολῶν τοῦ Μεταφραστοῦ ἐκ Λαυρεάτικοῦ κώδικος προσάγει ἐξ αὐτῶν μαρτυρίαν αὐτοῦ τούτου τοῦ Συμεῶν, ἐπικυρούσαν τὴν γνῶμην του, καθ' ἣν οὗτος ἔζησε τὴν ἰα' ἑκατ., ἀπέθανε δὲ ὑπερβεβρομηνοτούτης.

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας: Συνοπτικὴ ἱστορία τοῦ ζητήματος τοῦ Κανονισμοῦ ἐκλογῆς Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Ἀλεξάνδρεια, Πατριαρχ. Τυπογραφεῖον, 1933. Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ ἐξιστορεῖται τὸ ὅλον περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Κανονισμοῦ ζήτημα ἀπὸ τῆς πρὸ τοῦ Πατριάρχου Σωφρονίου καταστάσεως μέχρι τῆς τελευταίας φάσεως ἐξου τοῦ νῦν Πατριάρχου, καθ' ἣ ἐν καιρῷ καὶ ἡ «Ἐκκλησία» ἀνέφερε. Ἐν παραρτήματι ἐπισυνάπτεται ἡ πατριαρχικὴ ἐν συνόδῳ διάταξις περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου ὡς ἐψηφίσθη εἰς τὰς συνεδρίας τοῦ Ἰουλίου 1932 καὶ τοῦ Ἰουνίου 1933, ἐξ ἧς προὐκλήθη ἡ γνωστὴ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐλληνικῶν κοινοτήτων ἀντίδρασις.

Objectives, Principles, and Programme of Y. M. C. A's in Orthodox Countries. Sofia 1923, Kephissia 1930, Bucharest 1933.—Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ δημοσιεύονται τὰ πορίσματα τῶν ἐν ταῖς ἀναφερομέναις πόλεσι γενομένων περὶ τῶν νέων τῶν ὀρθοδόξων χωρῶν συσκέψεων ὡς πρὸς

τὰ προβλήματα τῆς ὀρθοδόξου νεολαίας καὶ τὰ κατὰ τῶν πειλούντων αὐτὴν κινδύνων ἐνδεικνυόμενα μέτρα.

«Ἐπίσις»—Ἐπετηρὶς τῆς Ὄρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Βαρσοβίᾳ Πανεπιστημίου, 1932, 1933.—Αἱ δημοσιευόμεναι ἐν τῇ Ἐπετηρίδι μελέται εἶνε ἀναμιξ εἰς τὰς γλώσσας πολωνικὴν, ρωσικὴν καὶ μικρορρωσικὴν. Καὶ ἐν μὲν τῷ VI τόμῳ (1932) περιλαμβάνονται σὺν ἄλλαις καὶ αἱ ἀκόλουθοι πραγματεῖαι γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος: Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀνεξαρτησίας κατὰ τὰς ἐσχάτας κατασταθείσας σχέσεις μεταξύ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας (Μ. Ζυζίκην), Ἡ ἐν τοῖς 31 Ἀρθροῖς διδασκαλία τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας (Ν. Ἀρσένιεφ), Ἱστορικαὶ μαρτυρίαι περὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Ἰνδίας καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου τοῦ ἁγ. Θωμᾶ (Σ. Κυρίλλοβιτς).—Ἐν δὲ τῷ α' τεύχει τοῦ VII τόμου (1933) αἱ ἀκόλουθοι: Ἡ γνησιότης τῶν ἔργων τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου (Μητροπ. Διονυσίου), Περὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως (Ἀρχιμ. Ἰλαρίωνος Βασδέκα), Ὁ ἀρχαῖος κόσμος καὶ ὁ ἀρχέγονος Χριστιανισμὸς (Ν. Ἀρσένιεφ), Ὑπῆρξε πρεσβύτερος τις Ἰωάννης, διάφορος τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, υἱοῦ τοῦ Ζεβεδαίου; (Εὐγ. Λεμπένιεφ), Ἡ ἀμαρτία καὶ αἱ δοκιμασίαι κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον (Βλ. Κουλάκωφ), Ἡ περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλία τοῦ ἁγ. Ἐιρηναίου Λυώνος (Πρωτοπρ. Βίτωρ Ρωμανόβσκη).

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν

Ἄριθ. πρωτ. 3990.

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν δι' ἐκλογῆς τῆς κενῆς θέσεως ἑνὸς ἐφημερίου τοῦ ἐν Πειραιεὶ Ἰ. Ναοῦ Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως μέχρι τῆς 22ας Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Ἀθῆναις τῇ 21ῃ Σεπτεμβρίου 1933. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

Ἰ. Μητρόπολις Παραμυθίας. Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 81 τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐνορίας Ναρκίσου ἐπαρχίας Μαργαριτίου, ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν μέχρι τῆς 25ης τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. τὰς ἐγγράφους αἰτήσεις τῶν μετὰ τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ νόμου (ἄρθ. 83) πιστοποιητικῶν. † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Γεώργιος.

Ἰ. Μητρόπολις Χαλκίδος.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 81 τοῦ νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Κυπαρισσοῦ— Ἀκρῶν ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 82 τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά. Ἐν Χαλκίδι τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1933. † Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος.

Ἰ. Μητρόπολις Ὑδρας καὶ Σπετσῶν.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος ἐνοριακοῦ νόμου 5439 καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον τὰ πιστοποιητικά τῶν πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς θέσεως τοῦ ἰ. ναοῦ Ἀναλήψεως Σπετσῶν. Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 14 8)βρίου 1933.

† Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Προκόπιος.

Τύποις «Φοῖνικος» Ὅδος Σταδίου 41, Ἀθῆναι